

بگھے ننگے پاں نظردن
حال کنوں بے حال نظردن
بگھ تے تس دی ڈکھڑی رت وچ
پل ڈوں پل وی سال نظردن
ساڈی دھرتی دے لوکیں کوں
خوشیاں ، خواب ، خیال نظردن
مفلس لوکیں دے چہریں تے
کیا کیا کرب سوال نظردن
یار عدیل دے آسوں پاسوں
ڈکھ تے مونجھ ملال نظردن
عدیل بخاری

خوشیاں، خواب، خیال

عدیل بخاری

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
مُحَمَّدٌ رَسُولُهُ

اوندے پاجھوں میں تاں کیا ہ ساری سستی منجھی
اونکوں آکھو پھیرا پاوے میں رہواں نہ رہواں

خوشیاں، خواب، خیال

(سرائیکی شاعری)

سارے حق شاعر دے ہتھ ہتھیکڑے ہن

کتاب داناں
شاعر
اصل ناں
کمپوزنگ
چھپوٹ دا سال
اشاعتی ادارہ
چھاپہ خانہ
بائسنڈر
مُل
جاہ پتہ:

خوشیاں، خواب، خیال
عدیل بخاری
سید عبدالغفار شاہ
غیور بخاری، محمد کاشف
اپریل 2017ء
فریدنورم بہاول پور
جویریہ پرنٹنگ پریس، ملتان
ناصر ظہیر، شاہین مارکیٹ، ملتان
500 روپے

محلہ شکاری، المصطفیٰ پبلک سکول، احمد پور شرقیہ، ضلع بہاول پور

Mob:0300-7803239

عدیل بخاری

ناشر

بزمِ رفیقہ، احمد پور شرقیہ
بزمِ احباب گل، وستی سخی والا،
رحیم یار خان

انتساب

میکوں ادبی دگ ڈکھاوٹ والیاں ہستیاں
نقوی احمد پوری مرحوم، رفیق احمد پوری مرحوم
تے
منظر مدنی سنیں
دے ناں.....

عدیل بخاری

رہوٹ ڈے ساکوں اطلس و کخواب نہ پوا
اساں فقیری حال وی بہتر ودے پیسے

صفحہ نمبر	عنوان	نمبر شمار
57	سچی کوڑی لاتی رہ گئے	19-
59	اساڈا اوسدا نگر تاں ڈیکھو	20-
61	پیار دے قصے چل دے رہ گئے	21-
63	اوندی بے اعتباری رہ گئی	22-
65	ادتاں سب احسان و سر گئے	23-
67	ڈکھ دا بھانجھ پلد ار ہندے	24-
69	عذاب دل دا ڈسانواں کیویں	25-
71	بکھے ننگے ہال نظر دن	26-
73	خارکوں پھل دا پیکر لکھسی	27-
75	پل پل درد کشالے کیوں ہن	28-
77	مپڈی لہوٹ سنجال کیوں آگے	29-
79	ڈکھ چودھا رچاتی تک ہن	30-
81	گورسی جیویں گزار ڈیساں	31-
83	حق دے کیے ٹڑا پوسی	32-
85	کھپڈ گئی اے وگر ڈیکھدیں ڈیکھدیں	33-
87	کے تیں ڈکھ دے منظر ڈیکھوں	34-
89	جے تیں بُت اچ ست رہ ولسی	35-
91	سارے شکوے گلے میں ونچیند ار بہم	36-
93	نکھڑ دیں ہونیں صداسا نول نہ توں کیتو نہ میں کیتم	37-
95	بسر کھنڈ دی فرصت کینی	38-
97	میں اوٹی تاں مارٹی پوسی	39-

تندیر

صفحہ نمبر	عنوان	نمبر شمار
14	حقیقت پسند شاعر	1-
18	جھڑ، گا جاں، مینہ، کھمبٹ، پینگھ	2-
24	اُشناک سوچیں دا شاعر	3-
28	دلربا شاعر	4-
29	سچا انسان کھر اشاعر	5-
31	آپٹی گالھ	6-
33	حمرباری تعالیٰ	7-
35	نعت رسول مقبول	8-
37	استاد محترم رفیق احمد پوری دی یاد اچ	9-
39	گھانا نفع سمورا و ساری ریہاں	10-
41	پوہ دیاں ٹھڈڑیاں راتاں ہوندن	11-
43	توٹیں ہزار چا تن نقصان دوستی دے	12-
45	نصیب دی ایہ ستم گری ہے	13-
47	عشق اچ ساڈے کھاتے کینی	14-
49	اوندی سنگت دیوچ ساہ ساہ خوف ہ	15-
51	خوشیاں توں ہن ڈر لگدا ہ	16-
53	ہنر ورتاں اٹکل سوچاں	17-
55	لبتاں خموش رہ گئے گن سوال آکھیں	18-

صفحہ نمبر	عنوان	نمبر شمار	صفحہ نمبر	عنوان	نمبر شمار
141	بچٹیں تے کئی ڈکھ نہ آوے میں رہواں نہ رہواں	61-	99	لگ گئی ہ توئیں رات ستارے ولہیٹ تے	40-
143	مارمکا ہگن نت دے رو لے	62-	101	بے مل وی پووی سفر دی سنگت	41-
145	کیا کرتے ہا پیا سفریں وچ	63-	103	اٹھی دیوار وڈر ڈیکھدیں ڈیکھدیں	42-
147	دل محبت دے حوالے جاگ جن	64-	105	سونے دی پہچان دکھیجے	43-
149	سچ دا دل وچ ملال آویسی	65-	107	ہو وے سنگت ڈو چاریاں دی	44-
151	کوئی اپٹا وعدہ وفا کر یو یا وعدے سبھ جن جناب سکھویں	66-	109	اساں تاں ایں جہان توں پاہروں و دے پیسے	45-
153	ملوک لب تے دبنگ لہجہ	67-	111	سرتے چاتن وبال بچٹاں دے	46-
155	لکھ ڈیوی پت پت نہ سمجھیں	68-	113	سکھ دیاں سکھیاں ساہواں بھل ونج	47-
157	نہ ونج توں رستہ روہی دا	69-	115	خوشیاں دے بدلے دلبر ڈکھ تے ملال ڈے گے	48-
159	سجھی پٹھوں جناب کیا ڈیسو	70-	117	کدھن اوڈیسی ڈکھالی صورت	49-
161	سرتے کالی رات ہ جنڈی	71-	119	ہنجوں ہنجوں چولا تھی گے	50-
163	توں پل جوہنی بولٹا، وے ڈھولٹا	72-	121	کیوں کراں شکوہ برے حالات دا	51-
165	ہٹتاں حیاتی بارہ اُرداوی تے پاروی	73-	123	گزری ہ پوری زندگی	52-
167	کجھ کرتے ہا پیا سوچیں دا	74-	125	سُمدے کا نینی غم دے مارے جاگدن	53-
169	خوشیاں دا لحظہ لحظہ سامان ہ ہوں ہ	75-	127	ڈکھ دی دوا کریسو	54-
171	ہر پھل دا اتھاں چہرہ جو کملا یا ہو پاہ	76-	129	اپنے اندر جھاتی پاڈ کھوتتاں سہی	55-
173	در دکشا لے او کیا چاٹے	77-	131	تھیں ہارتلی نہ ڈے	56-
175	جتھ تلٹا پے نٹل گے پیسے	78-	133	اتھ ہن لوک وپاری یارو	57-
177	اچ دی چاہت دھوڑتے چھٹی ہ	79-	135	گھٹیندا اویندا ہ جٹ عنائتاں دے سلسلے	58-
179	ڈکھارے لوکاں کوں نال رکھیں خیال رکھیں	80-	137	بھکی جھوٹ کھتاں تیں ہسی منہ تے تالے کے تیں	59-
181	اپنے ہتھیں میں اپٹیاں جاگیراں ساڑ چھوڑیم	81-	139	دل نہیں چاہندا پرویندے نہیں	60-

نمبر شمار	عنوان	صفحہ نمبر
82-	نکھڑاں داڈر پالی نہ رکھ	183
83-	کاہیا جیکر نہ سہہ سبکجے تاں کیا کرتے	185
84-	پیار جتاتے وینداتھے	187
85-	اوندے آوٹ دا جو پک تھی گے	189
86-	رل گن بھا بھڑ کاوٹ والے	191
87-	پیار اچ کس ہئی	193
88-	بھٹ چپ دی پوشاک پاتی وداہ	195
89-	اساڈی چاہت ہ ڈھیر گھر وچ	197
90-	چاٹ گیاں کیا ڈھولن چاہندے	199
91-	اثر تاں ڈیکھو میڈی دعا دا	201
92-	دنیا دے ٹھپ کوں انھاں غاراں توں نکل ڈیکھ	203
93-	روہی تھل آ	205
94-	آس دے دگ تے حالی پٹھوں	207
95-	تپڈے ظلم دی نگری دیوچ سچ دی بانگ تاں ہوسی	209
96-	پیا بھل ہاں	211
97-	شک دانا نگ اندرتیں سچ گے	213
98-	ڈکھ دے گھاٹ اچ تر گیا ہامی	215
99	کیا کاوڑ ہئی ڈس ڈھول مٹھا	217
100-	گکھے ننگے پال نظردن	219
101-	وس گے جن اغیار اساڈے چارے پاسوں	221
102-	ڈیدھا پٹھاں جا جاڈکھ	223

بانہہ بلی

جھاں دوستاں نے میڈی شاعری کوں پسند کیتا تے میڈا حوصلہ بلند کیتا انھاں
 وچوں قاضی ارشاد احمد برلاس مرحوم، سب کنوں اگوں ہن۔ انھاں دیاں محبتاں حیدر میں تیں
 میڈے نال رہسن۔ باقی دوستیں وچوں فضل محمود انجم، محمد جاوید خان، شیخ عمر حیات، محمد طارق
 قادری، مقصود اکبر بھٹ، سید نیاز شاہ، محمد آصف ترین، اجمل خان لاڈ، محمد کاشف، محمد عرفان، سید
 ساجد حسین نقوی، سرفراز احمد (بھوانہ)، بلال خان، شیخ محمد قاسم، زوار بھٹ۔

خاندان وچوں سید محمد زاہد بخاری، سید جاوید مصطفیٰ ایڈووکیٹ، سید ایاز حقانی، سید عابد
 علی شاہ، سید حضور علی شاہ مرحوم، سید سیف الاسلام مرحوم، سید حسین علی شاہ، سید بہار علی شاہ، سید
 غلام حسین شاہ، سید ساجد علی شاہ، سید ماجد علی شاہ، سید مراد شاہ، سید اولس شاہ، سید شعیب شاہ، سید
 عمر حیات شاہ، سید احمد حیات شاہ، سید محمد علی عبداللہ، سید ظیفہ وہاب، سید عبدالواحد بخاری، سید محمد
 زین العباہین زین، سید محمد سبطین، سید دلدار شاہ، سید خیب شاہ، سید رضوان حقانی، پیر محمد ایاز مرحوم،
 پیر قمر الدین مرحوم، پیر محمد عامر، پیر شہر یار،

بزم احباب گل

آذر بخاری، اجمل فرید، عمیر نجفی، آصف مژدم، کاشف دشتی، مرزا فیصل، غیور بخاری، حافظ قادر
 بخش میتلا، حفیظ الرحمن حفیظ، نسیم عباس غازی، سید ابرار بادی، بلال آدم، ظفر حسین شہزاد، عمران
 وارث، الطاف ملک، گل محمد شاطر، محمد جاوید لاڈ، محمد وسیم لاڈ، غلام حسن راحت، صابر لہانہ، ڈاکٹر
 ساجد،

بزم نقوی:

ڈاکٹر منظور خاکی مرحوم، تنویر احمد سحر، شوکت بھٹی، اختر تباری مرحوم، سجاد اکب، جاوید احمد جاوید،
منیر نفیس، ممتاز طاہر چشتی، افتخار اظہر چشتی، خلیل انجم، سلیم سعیدی، منیر بخاری،

سخن سفارت:

استاد محترم مظہر مسعود، اظہر ادیب، ممتاز عاصم مرحوم، جہانگیر مخلص، بمنون بخاری، شہزاد عاطر، حافظ
جمشید، سید مسعود انور، باسط بھٹی،

بزم رفیقہ:

یوسف عابد، حمید اللہ خان عزیز، الیاس فاروقی، راشد بھٹی، جنید رفیق، اعجاز الرحمان خان، اعظم
بلوچ، سید صفدر بخاری، نواز فرید ڈاہر، عمر حیات عاطف
انہاں ساریں احباب داتھوریت ہاں۔

حقیقت پسند شاعر

اللہ تبارک و تعالیٰ نے انسان کو انشرف المخلوقات داد درجہ عطا کرتے اینکوں ساری
مخلوقات تے فضیلت بخشی۔ گونا گوں خوبیاں دے علاوہ اے اپنی عقل سلیم تے قوت گویائی دی
بدولت باقی مخلوقات کو لہوں متمیز تے نمایاں ہ۔ مزید برآں اینکوں شعر گوئی دے فن نے چار چندر
لاتے اورج کمال تک پہنچا ڈتے۔ فی الواقع شاعری فنون لطیفہ دا ہک جزو ہی کہی کہی بلکہ زندگی گزارا
دا ہک جامع وظیفہ وی ہ۔ ایہ ادب دی اوصنف ہ جیڑھی انسان دے دل و دماغ دے براہ راست
اثر انداز تھیدی ہ۔ این توں وڈا احساسات و جذبات دے اظہار دا موثر ترین ذریعہ پیا کوئی نہیں
تھی سگدا۔ ایہ دولت جیکوں نصیب تھیدی ہ اوکوں شاعر اہدن ڈ و جھے لفظاں وچ تلمیذ الرحمان۔
خوش قسمتی نال ایہ دولت سید عبدالغفار شاہ المعروف عدیل بخاری کوں ماشاء اللہ پہوں وافر مقدار
اچ عطا تھی ہ۔ جڈاں انہاں نے ملک سخن دے سفر دا آغاز کیتا میں اندازہ لاگھدا ہا جو راہ سخن دا
ایہ مسافر ہک ڈینھ منزل تے ضرور پہنچ ویسی تے فن شاعری دے فلک تے چمکدے تارے دے
وانگ جگمگ کریندا نظر آسی۔ فی الحقیقت شاعری تہذیب و روایات، رسم رواج، زبان تے ماحول
دی عکاس ہوندی ہ تے ہر شاعر انہیں رنگاں کوں آپنے آپنے رنگ اچ بھر پورا انداز اچ پیش کرک
دی کوشش کریندے۔ عدیل بخاری این دوڑ اچ وی پیش پیش نظر آندے۔ بے نور تے بے ثمر
لفظاں کوں فن دی لازوال روشنی دے ملبوس پواوٹ والے فنکاراں وچوں ہک مہکدا ناں، ہک چمکدا
ستارا ہ عدیل بخاری۔ جیڑھا اچ شاعری دے ست رنگے افق تے پوری آب و تاب نال جلوہ
افروز ہ۔ ناچیز دی رائے وچ عدیل بخاری دی شاعری اعلیٰ معیار دی حامل ہ۔ ایہ داخلی خارجی
احساسات زندگی دے تلخ و شیریں تجربات تے چمکدے مہکدے جذباں کوں عمدہ اشعار دا نفیس

تے دلا ویز پیر بہن پواوٹ، زندگی دے تار یک تے گنما گوشیاں کوں الفاظ دے اُجالیاں دے نال
چکاوٹ دا فن، بخوبی چاٹن۔ گہرے توں گہرے خیالات و افکار کوں وڈی روانی تے آسانی نال
بیان کریندن۔ شاعر کڈاپیں اپنٹے ماحول تے گرد و پیش کوں اکھیں نہیں پُراسگدا۔ اوزمانے دے
جبر و استبداد تے معاشرتی تفریق کوں محسوس کرتے پُکارا اُٹھدے۔ مزاحمتی سوچاں دی شبنم نال
دھوتے ہوئے ایہ اشعار ملاحظہ کرو:

سچ دی گالھ عدیل کریسوں
اساں گنگے ہاتے کینی

ساڈے کچھے کچھے پارس
ٹیاں دیوچ رُلدے رہ بگن
حرص و ہوس دے میزاناں تے
پیار محبت ٹلدے رہ بگن

میں ایہ محسوس کیتے جو انھاں دا کلام شاعرانہ لطافت دی مہکار نال مزین تھی کراہیں تے
ست رنگی قوس و قزاح دی شکل وچ تھلکد انظر آندے۔ عدیل بخاری دے گلستان ہائے سخن وچ
حقیقت پسندی، تصور آفرینی، رمز و ایمائیت، رومانیت تے رجائیت مزاحمتی رنگ، خوبصورت
تشبیہات و استعارے جہیں اعلیٰ ادبی محاسن بدرجہ اتم موجود ہن۔ چند دلبر افکار ملاحظہ ہووون:
تصور آفرینی:

ہنٹاں تاں ریت تے سُمٹا پوسی
یار پُٹل دیاں پہواں بھل وُنج

اوندے کوپے دی پہلی ٹکر تے
لاتی پٹھاں بازار سوچیں دا

اساں راتیں جاگدے نہیں تیں کیتے
ساڈے کیتے چند تارے جاگدن

وسیع القسی تے وسیع النظری دی مہکار:

اساں چُٹنے اکھ تے رکھنے
جیجھا ڈیوے دُنیا ڈُکھ
کھلدے ہسدے جیندے پے نہیں
ہاں کوں کینی لایا ڈُکھ

عدیل مایوسی کوں خود تے تاری نہیں تھیوٹ ڈیندے۔ او قنوطیت دی چلچلانندی دُھپ
وچ وی رجائیت دے سرسبز و شاداب بوٹے لیندے نظر آندن۔

اساں منزل دو ٹر پیوسے تاں
ٹر تے منزل وی نال آ ویسی
ڈُکھ دا رمضان مُک گیا تاں ول
سکھ دی عید شوال آ ویسی
انت گوہر شناس لوکیں کوں
یارو ساڈا خیال آ ویسی

حقیقت پسندی وی عدیل دی شاعری دا خاص جُز وھ۔ انھاں دے نزدیک زندگی محض
ہنسی، کھید تے تمسخر داناں نہیں بلکہ ایہ ہک اچھی سنجیدہ حقیقت ھ جنیں کوں منہ موڑن انسان کوں
خود فریبی وچ مبتلا کر ڈیندے۔

پٹھا ہر کئی زوال کوں روندے
کہیں ایہ سوچے زوال کیوں آگئے

نہ اپنے پالیں کوں کئی بیاں دی مثال ڈیویں

توں سامہیں خود کوں مثال رکھیں، خیال رکھیں

المختصر عدیل بخاری نے شاعری جہیں دلکش تے لطیف ذریعے دا استعمال کریندے
ہوئیں اپنے داغلی تے خارجی جذبیاں کوں دو رجید دے تقاضیاں دے نال لیس کرتے اہل ذوق
دے در دل تک پہنچا ڈتے۔ انھاں دی شاعری ہک اتجھاسدا بہار مہکدا گلاب ہ جیڑھا سرائیکی
سخن وری دے ہک سرسبز و شاداب گلشن وچ اچھی رنگینی منفرد، دلکشی تے دلفریب مہک دے نال
نمایاں نظر آندا پئے تے ہمیشہ نمایاں نظر آسی۔

جھڑ، گا جاں، مینہ، کھمٹ، پینگھ

فنون لطیفہ دی سب توں زیادہ ودھی پھلی اچی وڈی تے لڈی شاخ شاعری ہے
ایندے بعد مصوری۔ شاعری تے مصوری ڈ وہیں اظہار دا ذریعہ بن اگر جذبات، احساسات،
خیالات، مشاہدات، تجربات تے کیفیات دا اظہار آوازا یا الفاظ وچ ہک خاص ترتیب تے ردھم
وچ کیتا ونچے تاں شاعری..... اگر رنگاں وچ ہووے تاں مصوری۔ شاعری تے مصوری دے
علاوہ اشارے وی اظہار دا ذریعہ بن بھلے او اشارے اکھ دے ہوون، ہتھ دے ہوون، ہونٹاں
دے ہوون بھانویں متھے دے وٹاں دے..... کہیں دی کتاب تے گلاب دا پھل رکھ ڈیوٹ وی
اظہار ہے تے کاغذ اُتے کہیں دی تصویر بنا تے اوکوں بھیج ڈیوٹ وی..... اپنے ہتھ اُتے کہیں دانناں
مہندی نال لکھن وی اظہار ہے تے فضا وچ کہیں دا چہرہ بٹاتے اوکوں چم گھنٹ وی۔

شاعری کرن والے کوں شاعر اہدن شاعر کہیں جاہ دا ہووے کہیں رنگ، مذہب، قوم
، ملکہ، زبان دا ہووے شاعر ہی ہوندے جیویں حضرت حسان بن ثابتؓ، عمر خیامؒ، بابا بکھے
شاہ، خواجہ غلام فرید، خرم بہاول پوری، نقوی احمد پوری، سید گل محمد گلؒ، جانا جتوئی، سفیر لاشاریؒ یا
ول درس و تدریس نال جویا سادات دی لڑی دا شاعر عدیل بخاری جیڑھا رشتے وچ نقوی احمد
پوری تے سید گل محمد گلؒ ڈ وناہاں دا بھتر بچا تھیندے۔ سوئے تے نویکلے انداز دا شاعر۔

کتاب دل تے ہمیشہ کوئی نہ کوئی چہرہ چمکدا نظر آندے، ایہو چہرہ راس آونچے تاں

منظر مدنی

نائب صدر بزم نقوی۔ احمد پور شرفیہ

12 اپریل 2017ء

کتاب دل خوشی دے ست رنگاں نال، راس نہ آوے تاں پپلیاں کوں، ہنجاواں وچ بوڑھے تے لکھیندی
ہ۔ عدیل بخاری نے دل دے بارے سو دلانویں ہکا گالھ کیتی ہ:

ھے سارا دارو مدار دل تے
نہ پگوری صورت نہ کالی صورت

خواب تے خیال شاعری دا اثاثہ تے انسانی زندگی دا سنگھار ہن۔ جتھاں اسان نہیں
پُچ سگدے اُتھاں خواب دی سندھ مارتے یا خیال دی پوڑی چڑھ تے پُچ و بندوں۔ قبر اسٹے
پچھاں نال کھینڈن دا زمانہ ہووے بھانویں ست سمندر پار پٹھے محبوب نال ملاقاتاں دا دور۔ اکھیں
بند کریندے ہی یا داں دے پردے اُتے روشن تھی ویندے۔ عدیل بخاری خواب دے شہر دی
دری دے ڈوہیں پھالے کھول تے محبوب کوں ڈیکھن دے بعد اہدے:

خواباں دے شہر دیوچ ہٹن وی عدیل ڈسدن
او خوش جمال چہرہ او بے مثال اکھیں

عدیل بخاری ادب دا دیباچہ وی ہ تے ادب دی تحریک وی۔ عقیدت دا امین وی ہ
تے محبت دا پرچار وی۔ احساس زندہ ہووے نصیب جاگدے ہوون دل اچ خدا دا خوف ہووے
تاں ایہو سنویں شعر تخلیق تھیندن:

کہیں دی خاطر کڈا اپن نہ ماء بیودا دل رنجاویں
انھاں کوں خوش تے نہال رکھیں، خیال رکھیں

روہی سراہنی شاعری دا سب توں وڈا استعارہ ہ۔ ہزاراں میلاں تک اُچے اُچے
ریت دے ہٹے، نہ دگ، نہ لوٹ، نہ پائی، اندھاری آوے تاں اڈوں دے ہٹے اڈے تے اڈوں
دے ہٹے اڈے۔ مسافر زل نہ مران تاں کیا کرن۔ دیہاتاں یا شہراں وچ چڈاں مینہ و سدے
وسدیں ہوں ڈیکھ کھڑونجے تاں لوک بادلاں ڈومنے کرتے آکھن بس کروہن روہی وچ و سو۔
روہی وچ بارش تھیندی ہ تاں ٹوہی بھریندن، کھمبیاں نکلدین، سیٹوں جمدن، کترنڈ نسر دی ہ،
گھاتے ساول ہر کڈہ آندن، گنویں، لیلے ہکریاں آپٹیں، گچیاں وچ ہدھیاں ہویاں ٹلیاں وچا

وچاتے اہٹی خوشی دا اظہار کریندن۔ روہیلیاں دے ڈنگے چپے ہونٹاں تے خوشی دارنگ اینویں
لہہ آندے جیویں کوئی شہزادی اپنے غریب عاشق کوں ملن دی خاطر آپٹے ست ماڑتوں تلے لہہ
آوے۔ عدیل بخاری روہی کوں آباد ڈیکھن چہندے تہوں تاں اہدے:

ٹوہی تار متاراں ہوون وگ وی ساوے سکھے
روہی دیوچ بارش لہوے میں رہواں نہ رہواں

عدیل بخاری سچ دا پاندھی ہ، سچ پوٹن تے سچ لکھن کوں عبادت سمجھدے۔ شہدائے
کرب و بلا ایندے رہنما تے خاک نینوا ایندے اکھیں دا سر مہ۔ عدیل بخاری خود اہدے:

کربل والے زندہ رہ گن
مٹ گن آپ مٹاؤن والے

رات اشارہ ہووے، چندرتے تارہ ہووے، جھیل کنارے اُتے، عشق دا مارا ہووے،
نال نال اوندے ہک حُسن دا پارہ ہووے، گالہیں دا ودھارا ہووے کوئی استجھا شاعر جنہیں اتجھے
سوہنے منظر اُتے شعر نہ اُسارا ہووے، ہاسیں..... بالکل..... عدیل بخاری نے شعر کیا ہک غزل
اتجھی وی لکھی ہ جیکوں پڑھن دے بعد ایہ دعویٰ ڈست ثابت تھی ویندے جو سراہنیکی زبان دُنیا
دیاں سب زباناں کنوں زیادہ من بھانوتی پیاری تے مٹھی زبان ہ شعر پڑھوتے دادوی ڈیو:

تعریف تپڈے حُسن دی ہی کیا کراں
ھے چندر تپڈا اولٹا، وے ڈھولٹا

ایں غزل دا ہک ہک شعر نسر دی دا پہاڑ ہ تے پوری غزل کوہستان نسر دی ہ۔ خاص کر
لفظ ”وے“ کوں ادا کریندیں ہوئیں اینویں لگدے جیویں جسم وچوں روح نکل تے آواز دیاں
لہراں وچ شامل تھی تے محبوب دا طواف کریندیں اوکوں آپٹے دو پھلکیندی پئی ہووے۔
عدیل بخاری غریباں دا شاعر ہ او غریباں دیاں روزی کماؤن دیاں شعری تصویراں بٹا
تے مصور کنوں اگوں نکل ویندے۔ اوندیاں بٹایاں ہویاں شعری تصویراں عدل و انصاف تے
حق دی بانگ ڈیوٹن والے ظالم حکمراناں تے کھل دیاں ہویاں نظر آندن:

تُو پئی ھ روزی رزق دی ڳول اچ غریبی
سوئی دے نال نال غبارے ولہیٹ تے

وچھوڑا کو جھا، ڈرا کلاتے رت پیوٹا احساس ھ۔ وچھوڑا والیں نال تاں جو تھیدی ھ سو
تھیدی ھ، وچھوڑا دامنظر ڈیکھن والیاں دے وی سینے ڈل ویندن، دل پھٹ ویندن تے اکھیں
پگھر ویندن۔ وچھوڑے دے ماریاں کوں پوری حیاتی اپٹے اندر کوکاں تے آسوں پاسوں ڈسکار
سٹائی ڈیندن اگر وچھوڑے دامنظر درست انداز اچ لکھیا ونجے تاں شاید قلم انگار بنن ونجے تے
کاغذاں کوں وی بھاء لگ ونجے۔ عدیل بخاری نے ایں قیامت کوں تکرار دا چولا ایں طرح پوائے:

اچ وی وچھوڑا والا منظر وسریا کینی
اچ وی ہن ڈسکار اساڈے چارے پاسوں

آقاتے غلام ڈو کردار ہن ہک ہلدا ہو یا ڈو جھاوسمیا ہو یا۔ ڈو ہاں دے درمیان زمین
آسمان دا فرق ھ۔ اتھاں آقا سب کجھ ہوندے ہر پاسے آقا دی مرضی چلدی ھ۔ غلام کوں نہ پولن
دا حق ہوندے نہ رووٹا دا۔ عدیل بخاری غلامی دا ڈھوڈھے جیڈا داغ ڈکھاتے اہدے:

او میڈا مالک ھ جو وی آکھے
میں چُپ کھڑاں ہاں الائواں کیویں

عدیل بخاری جڈاں آمد دے چرنے تے خیالاں داریشم کتیدے تاں اونکوں اپٹا تھھا،
پھٹا، پڑاٹا، ٹاکیاں بھریا لباس اٹلس وکھوٹا توں زیادہ قیمتی تے باوقار نظر آندے۔ اُنھاں دا ایہ شعر
آپٹے ماحول تے حالات دے مطابق گزرا کرکٹ دا درس ڈیندے۔

رہوٹ ڈے ساکوں اٹلس وکھوٹا نہ پوا
اساں فقیری حال وی بہتر ودے پیسے

عدیل بخاری بحراں کوں ورتن دانن چاندے۔ نکلیاں نکلیاں بحراں جھماں وچ ادھی
گا لھ وی اوکھی تھیدی ھ عدیل بخاری اُنھاں بحراں وچ پوری گا لھ کرتے اپٹے مخالف دی سنگھری
چا گھندے:

وکدا کینی
میں اٹل مل ہاں
توں جت ویسیں؟
جل جل جل ہاں

وڈیاں بحراں وچ وی عدیل بخاری نے ایں طرح شعر لکھیں جو پڑھدیں جس آ
ویندی ھ:

لباس سارا ھ لیرو لیراں بدن وی سارا لہو لہو ھ
اساں تاں خاریں کوں سینے لاتے ملیے نہیں ساکوں گلاب سکھریں

عدیل بخاری ہک باہمت تے ہک چکے ارادے دا شاعر ھ اپٹے پوکھے پیاں ڈکھاں
دے منزلاں ڈو اونداسفر ایں دیوانہ وار ہوندے جو اونکوں پتھر مارن کیتے آوٹ والے خود پتھرا
ویندن۔ قیس دے سفر دی اہلی کڑی تے فرہاد دے پنہ دی زندہ مثال عدیل بخاری دا ایہ شعر
سرائیکی شاعری وچ جدید انداز دا استعارہ ھ:

ساکوں خبر ھ بھاہ دا سفر ھ اہگوں عدیل
تُو پے نہیں پیہریں نال انگارے ولہیٹ تے

شاعری وچ عدیل بخاری دے پہلے استاد منظر مدنی تے ڈو جھے استاد نقوی احمد پوری
ہن۔ نقوی احمد پوری دی وفات دے بعد رفیق احمد پوری دی شاگردی وچ عدیل بخاری دا شعری
سفر جاری رہیا تے ہن جاری ساری رہی۔ رفیق احمد پوری دی وفات تے عدیل بخاری نے
اپٹے ڈکھ دا اظہار ایں طرح کیتے:

لڈ گئیں جھوکاں پار رفیق
روندے رہن یار رفیق
آخری ساہ تیں بھلسی کیناں
میکوں تیڈا پیار رفیق

پوکھا ودھداویندے۔ انت کریندیں ہوئیں آکھساں جو عدیل بخاری دے شعراں
 وچ کتھائیں وی اُدھورا پن نظر نہیں آندا۔ ہر شعر خیالی لحاظ نال مکمل ہ۔ عدیل بخاری اگر بارش
 تے وی شعرا کھیندے تاں او نہ صرف کالے چنے تے بھورے رنگ دا جھوڑ کھیندے بلکہ
 اوندیاں گاجاں وی سٹویندے۔ کھمٹ کھمٹویندے، مینہ وسویندے تے مینہ دے بعد آسمان تے
 ست رنگی پنگھ وی ڈکھیندے۔ میگوں یقین ہ جو پڑھن والے بھرانواں تے بچٹاں کون عدیل
 بخاری دی شعری چوٹ ”خوشیاں، خواب، خیال“ ہوں زیادہ پسند آسی۔

اللهم زد فزاد

سچا دراکب

احمد پور شرقیہ

14 فروری 2017ء

اُشناک سوچیں دا شاعر

سرائیکی ادب ہمیش ترقی پسند تحریکیں دا تھوریت رہسی۔ جنیں اوکوں نوع انسانی نال
 جوت اسلوب نگارش کنوں نہ چھڑا جاٹوں کرائے ہتھوں اوندے چدھاروں حقیقت نگاری کون ایں
 پدھر کر ڈتے جو منزل واضح تھی گئی ہ تے راہیں سو جھل تھی گن۔ ایں تحریک حیاتی دیاں اٹھ گھٹ
 سچائیاں تے سچی فکر کنوں اُشناک اتجھے تخلیقی عمل دا ایرا پدھی جیندے اُتے مثبت انسانی اقدار
 تے صحت مند ادبی روایاں تے اُسرے، سو جھل ماڑ، سوہنے تے وڈے اُچے شہر آباد تھئے۔ سرائیکی
 ادب تے سرائیکی شاعری اُپنے ہنر مندیں تے تخلیق کاریں تے جتی وی ماٹ کرے او گھٹاے۔
 جذبیں دی سچائی، فکر دی پکاوٹ، وڈے حوصلے قلم دی بیباکی تے اجتماعی شعور دی تعمیر تے تحفظ
 کیلتے۔ اُنھاں اپنیاں سموریاں حیاتیات کھپاؤ تین۔ سیں عدیل بخاری اچٹی ذات تے شاعری دے
 حوالے نال ہک تکرری فکر دے اُشناک نمائندے ہن۔ نامور سرائیکی شعراء، سیاسی سماجی تے تعمیری
 موضوعات تے قلم چیندیں ہوئیں کثرت نال نظم دا پیرائیہ اپنئیدن۔ کیوں جو ایں صنف سخن وچ
 مضامین دیاں دگھرائیاں تے گہرائیاں کون سامھنن دی وڈی گنجائش ہوندی ہ۔ پرائندے نال
 نال غزل کون الف لیلوی، ماورائیت وچوں کپڑھ کراہیں ایندی جھولی کون موضوعات دی تڑ وٹ
 تے لہجے دی پکاوٹ نال بھر ڈیوٹ دی کامیاب تے قابل تقلید اہر کہتی اے۔

سیں عدیل بخاری دا مجموعہ غزلیات تے مشتمل ہ۔ ”خوشیاں، خواب، خیال“ طرز
 بیان دی ہک غیر مبہم، پُراثر تے سادگی دلربا تصویر ہ۔ جیندے وچ غزل دے بُنیادی خدو خال دا
 تحفظ وی ہ۔ رنگیں دے لشکارے تے نظریے دا وقار وی ہ۔ فنکارانہ محارت دا بھر پور نظارہ وی ہ
 تے وحدت تاثیر دی خاصیت وی۔ عدیل بخاری دیاں غزلاں وچ حیاتی چھلکدی اے اتے
 جذبے سراپا اظہار ہن۔ اُنھاں کون غزل دی نزاکت تے لطافت دا پاس تاں ضرور ہ پر او اینکوں
 ظلم زلہل نہ انصافیاں، حق تلفیاں تے ڈڈھپ دے خلاف صدائے احتجاج بلند کریندیں ہوئیں

راہ دیاں اڑانداں کوں نی کھیندے ایس سانگے انہیں کوں شاعری وچ حقیقت کوں پچھو نہاں
تھیو گوارا کینی۔ آہدن:

پل پل درد کشالے کیوں ہن
لیکھ اساڈے کالے کیوں ہن
دشمن دیاں صفائے دے اندر
چہرے ڈٹھے بھالے کیوں ہن

عدیل بخاری دی شاعری دا ضمیر ماء دھرتی وچوں ای بھٹیے۔ ایس سانگے نہ تاں او
ایکوں منٹ وچ آرسجھدن تے نہ ایہ ایندے اظہار وچ انہیں دا قلم ڈکدے۔ انسانیت انہیں دی
شاعری دی روح ہ، صداقت انہیں دی شاعری دی پوشاک ہ، جرات انہیں دی شاعری دی زبان
تے جدت طرازی انہیں دی شاعری دا سہٹپ اے۔

حرص و حوس دے میزاناں تے
پیار محبت ٹلدے رہ بگن
ساڈے کچھے کچھے پارس
ٹیاں دیوچ رُلدے رہ بگن

خوشیاں دے بدلے دلیر ڈکھ تے ملال ڈے گے
ٹھڈڑیاں رُتاں دے اندر ہلدے خیال ڈے گے
او تاں وفا دی راہ تے سب گجھ لُفا گیا ہ
بندہ ہا او مثالی جگ کوں مثال ڈے گے

سبیں عدیل بخاری دی شاعری دا سہٹپ اے ہ جو انہاں سرانیکھی غزل وچ
موضوعات کوں دگھیر کراہیں عصری تقاضیاں تے جدید رویاں نال جوت ڈے کراہیں ایکوں رُلن
کنوں بچا گھدے۔ ایس طرحانویں غزل ترقی پسند رجحانات وچ ڈھل کراہیں چنگی ریت لکھر گئی

اے۔ جدید غزل ایس کالھ دانا قابل ترید ثبوت ہ جو اے صنفِ سخن اپٹے اندر ہک عہد کوں ڈو جھے
عہد وچ داخل تھی کراہیں قبولیت عامہ دی سند حاصل کرک دی صلاحیت برقرار رکھن دا حق
رکھیدی اے۔ ملاحظہ فرماو:

رُدا ویساں میں سچ دی ہلدی بھاہ اُتے
تھیدی ویسی دشمن فضا سوچیا نہ ہم

وس گے ہن اغیار اساڈے چارے پاسوں
رُگن سارے یار اساڈے چارے پاسوں
کیندے نال وٹھیندے اسان حال دلیں دے
ہک وی نہیں غمخوار اساڈے چارے پاسوں
ساڈے حصے دے وی خوشیاں کھادی ویندن
سُولاں دے انبار اساڈے چارے پاسوں

عدیل بخاری کروڑیں انسانیں کوں درپیش مسئلین، محرومیں، ناکامیں تے ڈکھیں کوں
اچھی ذات اچ جذب کرتے انہیں وچ آشناک سوچاں رلا کراہیں لفظیں کوں زبان ڈیوٹ والے
حوصلہ مند شاعر ہن۔ انہیں کوں انسانیت وی پیاری ہ، انسانیت دا وقار وی پیارا ہ تے وقار دا
تحفظ وی۔ انہیں کوں محبت وی وٹھٹی اے تے ایندی سرفرازی وی۔

اچ وی وچھڑن والا منظر و سیریا کینی
اچ وی ہن ڈسکار اساڈے چارے پاسوں
یار عدیل انہاں کوں آخر مار مگیسوں
جتنے ہن غدار اساڈے چارے پاسوں

جدید شاعری دا ہک مسئلہ ایہ وی ہ جو ایندے وچ آمد دی پُر کیف خود فراموشی، وجد
آفرینی تے معجزہ نما گھڑیاں دی نہ تاں تا نگھ تھیدی اے تے نہ اے ایندے اُتے مکمل انحصار کیتا

وَنُحِ سَکِیْنِدْ عَے۔ بُوْ اَیْنِدِی تَنْ وُئِ اِحْسَاسِ دِی حَیَاتِ اَفْرُوزِ آءِ وَ هُوَاتِے شَعُورِ دِے عَالْمِکِرِ سُو جِھلے
وَجُوْ غَیْبِ اَوِیْنِدْ دِے۔ نَ تَاں نَفْسِ مَضْمُونِ نَالِ اِنصَافِ مَمْکُنِ نَحِیْنِ تَحِی سَکِدَا۔ اِیْنِ طَرَحَانُوِیْنِ تَخْلِیْقِ دِے
مِرَاعِلِ اَوِکھے تُوں اَوِکھے تَھِیْدِنِ وِیْنِدْ دِے۔ پَر سَیْنِ عَدِیْلِ بَخَارِی اِتَکْجھے اُشْنَاکِیْنِ وِچُوں ہِنِ
جِیڑھے جَوَازِ مَآئِشِ دِی اِیْنِ ہُٹھی وِچُوں کَنْدِنِ بَٹ تے نَکَلْنِ دِی بَھَرِ پُورِ صِلَاحِیْتِ رَکْھِیْدِنِ۔

اِہْٹِی اَوَاقَاتِ کِیْنِی بَھُلِیَا مِیْنِ عَدِیْلِ
رُوبِ جِجھے تے جَتِنے وِی دِھَارِی رِیہَاں

سَاڈِی قِسْمَتِ تَاں اِتِ جِگَارے ہِنِ
سَاڈِیَاں اَکْھِیْنِ کُوں خَوَابِ کِیَا ڈِیْسُوں

اِسَاڈِیَاں اَکْھِیْنِ سُحَاؤِ گَھِنْسِنِ
تُوڑِیْنِ تُوں جِجھیَاں وِی دِھَارِ شِکْلَاں

عِزْتِ ، وِقَارِ ، دَوْلَتِ ، شَہْرَتِ اَتے مَحَبَّتِ
کِیَا کُجھ اِسَاں نَحِیْنِ کِیْتَا قَرَبَانِ دُوسْتِ تے

وُڈِی مُد تُوں اِسَاں عَدِیْلِ بَخَارِی کُنُوں اَنہِیْنِ دِے مَجْمُوعِ کَلَامِ دِی آسِ رَکھی وِ دِے
ہَا سَے پَر اَنہِیْنِ دِیَاں اَدَبِی ، تَعْلِیْمِی ، تَدْرِیْسِی تے تَحْقِیْقِ رُؤْہِیَاں دِے بَا دِجُودِ ”خوشیاں ، خواب ،
خیال“ اِہْٹِی ضَخَامَتِ وِچ وِی کَنْدِیْرے تے اَندِھَارے دِگ تے رِجَاہِیْتِ دِے کَہِیْنِ مِیْنَارَہِ نُوْرِ
کُنُوں گَھٹ کِیْنِی۔

خاکسار

حمید اللہ خان عزیز

ایڈیٹر ماہنامہ ”تفہیم الاسلام“ احمد پور شرقیہ

دلر باشاعر

سید عبدالواہاب سہیں دا پُتر سید عبدالغفار (عدیل بخاری) دا تعلق سید جلال الدین
سُرخ پوش دی لڑی نال ھ۔ کھلٹا ہسٹا من بھانوٹا مہمان نواز تے ہالاں کوں پڑھاوٹ والا استاد
عدیل بخاری استاد اندر رنگ اچ شعر اکھیندے تے نظماں لکھیندے۔ انھاں دیاں غزلاں ہوں
نظماں ہوں تے بھانویں قطعے سُن تے پڑھوٹ والیاں دے دلاں دے اندر لہر و بندن۔ انھاں
دے خیال دی صورت شعراں دی صورت حقیقتاں دے رنگاں نال تشکیل تے تخلیق پیندی ھ۔
عدیل بخاری حالات دے جنگل اچ کوڑے کھوہ دا پائٹی پی تے مٹھے مٹھے شعر آہدے۔ انھاں دے
اشعار معاشرے، ماحول تے حالات دی نہ صرف نمائندگی کریندن بلکہ پڑھوٹ والیاں دے اندر
وِی اِیْنِ غلامانہ نظام بے ترتیب رجحانات دے خلاف تحریک پیدا کریندن تے ماحول کوں بدلن تے
مزاحمت دی بھر پور قوت عطا کریندن۔ انھاں نال میڈا تعلق محبت، عقیدت تے حجت والا ھ۔
مِیْنِ انھاں دے ہک ہک شعر دا قاری ہاں تے انھاں دیاں غزلاں پڑھ تے کئی کئی ڈیہاڑے جس
چیندارہ وینداں۔ عدیل سہیں خیالات کوں لفظیں دی پوشاک پواتے سنگھار چنگھار ڈیندن۔
انھاں دے نال ہوں تان ادبی کالج کھلٹا دی رہو تھیندی اے تے نچے پلکے وِی ڈاڈھے
لگدن۔ بلاشبہ ایہ دلر با انسان، دلر با دوست تے دلر با شاعر ہن۔ دعا کرینداں جو میڈے وڈے
بھرا دی ایہ کتاب ادب دے میدان اچ چنگا ناں کماوے۔

نیازوند

آذر بخاری

چیئر مین بزم احباب گل

رحیم یار خان

چھکڑاچ میں اتنا آکھن چاہنداں جو سیں ممتاز عاصم مرحوم جہیں قابل انسان دے
بعد احمد پور شرقیہ دے ادبی ماحول کوں سیں عدیل بخاری جہیں مخلص تے قابل سخن وردی سخت لوڑ
ہئی تاں جو ادب داباغ گلستان احمد پور اچٹی ساکھ تے شان مطابق مہکدار ہوے۔ میں دلوں دعا
گوہاں جو اللہ سوہٹا عدیل بخاری سیں کوں عزت نال سلامت رکھے تے انہاں دی کتاب دے
شعوری تخلیقی اتے فکری سوچھے وسیب دے اندھاریاں نال نبڑ دے رہون۔

سچا انسان، کھرا شاعر

نیاز وند
جنید رفیق
احمد پور شرقیہ

کسب کوئی ہووے جیکر اوندے نال خلوص ورتیا ونچے تاں اوہنر فن دے معیار تیں پچ
ویندے تے تخلیق کار دی سچاں دا حوالہ بن ویندے۔ اسا کوں ماٹھ جو احمد پور شرقیہ دی دھرتی
تے کئی سوچھواں، مہاندرے استاد شعراء چائن۔ جہاں سرانیکی شاعری تے بلخصوص غزل سنویں
جدید تے مشکل ترین صنف دے تھکا ڈیوٹ والے پینڈے کیتن تے پورے وسیب دے نویل
شعراء کیتے دگ پدھرا کیتے۔ عدیل بخاری سیں وی ہک اچھے قابل تے کامل شاعر ہن آپ کئی
شاگردیں کوں شاعری دے رموز سکھیندیں ہوئیں بزم رفیق احمد پور شرقیہ دی صدارت دے
فرائض وی سرانجام ڈیندے پن۔ عدیل سیں دی شاعری وچ استادانہ چنگی تے فن دے نال
خلوص دا اٹھ گھٹ ورتارا نشا برھ۔ جیویں ہک باشعور شاعر معاشرے دیاں بیماریاں دا طیب
ہوندے اونویں عدیل سیں وی بیمار دیس تے لاغر جئیں دا علاج اپنے شعری نسخیاں دی کتاب
”خوشیاں، خواب، خیال“ اچ شعوری گٹیں نال کر ڈکھائے۔ سیں دے کلام اچ سمورے انسانی
جذبات، پہلو تے سچھے و تیرے صحت نال جیندے جاگدے چا پدن اتے انہیں دے ہر شعری
شعوری لاٹ سُرنگ مریندی اکھیں توں ہاں وچ لہندی محسوس تھیندی ہ۔ پیار تے محبت بھرے
انداز اچ عدیل سیں ہک اچھے تخلیق کار ہن جہاں داہنر ہزاراں تجربات تے مشاہدات دے
چھیر بھمدانظر دے۔ انس، وفا، خلوص عدیل سیں دی زبان تے بیان دے ہیکل مضمون ہن
تے ایسے سچے جذبے ایس سخن وردا فطری اثاثہ ہن۔

آپٹی کالھ

میڈا تعلق ہک علمی، ادبی گھراٹے نال ہ۔ میڈے ابا سیں گورنمنٹ سکول دے معلم ہن۔ ادبی ذوق رکھن والے انسان ہن۔ انھاں کوں مطالعے دا شوق ہوں زیادہ ہا۔ ایں سانگے ڈائجسٹ، مذہبی کتب، جاسوسی، رمانوی تے تاریخی ناول پڑھن کوں مل ویندے ہن۔ ابا سیں جیڑھی کتاب پڑھ گھنن ہا باقی گھر والے دی واری سرائوں پڑھدے ہاسے۔ آپٹی واری داہوں انتظار ہوند ہا۔

اماں سیں محلے دیاں ہاڑیاں کوں قرآن پاک پڑھیندے ہن او وی مذہبی کتب دا مطالعہ کیتی رکھدے ہن۔ گھر وچ ادبی ذوق موجود ہا، ابا سیں صدا بخاری دے نال شاعری کریندے ہن۔ انہیں دی وجہ توں میڈیاں ڈوپہیں بھینٹیں وی شاعری شروع کیتی ابا سیں نے انھاں دی حوصلہ افزائی کیتی پر انھاں دی شاعری گھر تک یا کالج دے ادبی پروگراماں تک محدود رہ گئی۔

میں ہلپن توں کھیڈ دا شوقین ہم ہا لیس والیاں ساریاں کھیڈاں رچ تے کھیڈیم لڑکپن دی عمر وچ فٹ بال، ہاکی، کرکٹ، کیرم بورڈ، بیڈمنٹن، وی ہوں کھیڈیا ہاں۔ فٹ بال دے میدان اچ شہراچ چنگا ناں کمائے۔ شاعری پڑھن دا شوق تاں ہا پر شاعری کرڻ بارے سوچیا کڈا ہاں کائناں ہم۔

پی ٹی سی کرڻ دے بعد گورنمنٹ سکول اچ بحیثیت استاد نوکری تھی تاں انھاں حافظ ہارون الرشید (منظر مدنی سیں) میڈے سکول دے ہیڈ معلم ہن۔ آپ بزم نقوی دے منیے تھے شاعر ہن انھاں میکوں شاعری کرڻ دا مشورہ ڈتا۔ شاعری کرڻ داکم وڈا اوکھا لگیا۔ ہک مصرعہ وی موزوں نہ تھیند ہا۔ منظر مدنی سیں ہوریں دی محنت تے محبت داکمال ہ جو میں شاعر بن گیاں تے ہن لفظاں دی کھیڈ وی کھیڈ دا واداں۔ بلاشک ایہ میڈے استاد صاحب دی قابلیت دا ثبوت

ہ جو ہک فٹ بال دے کھیڈاری کوں لفظیں تے احساسات دا کھیڈاری بنا ڈتے۔ سرائیکی شاعری شروع کیتم تاں دیر الملک نقوی احمد پوری سیں دی شاگردی اختیار کیتم تے انھاں دی وفات دے بعد تقریباً اہ سال تک شاعری کرڻ کوں دل نہ کیتا۔ ولا آڈر بخاری (جیڑھا جو میڈا سوترا بھرا ہ) اوں شاعری شروع کیتی تاں اوکوں شاعری دے رموز سمجھیندیں سمجھیندیں میڈے اندر دا شاعر ول جاگ پیا۔ ول اسان ڈوپہیں رفیق احمد پوری سیں دے اہوں مٹھائی رکھی ایں طرح میڈی شاعری دا پندھ اہ گونہاں تھیا۔ رفیق احمد پوری سیں دی وفات دے بعد اسان انھاں دے نال ہک ادبی تنظیم ’بزم رفیق‘ چلیدے پیسے۔ استاد دی جوت جگائی کھڑوں۔ میڈی شاعری داسارا سٹہپ میڈے استادیں دی محنت دے پاروں ہ تے کی کوتاہی میڈی آپٹی نال لکتی تھی سگدی ہ۔

عدیل بخاری

محلہ شکاری، المصطفیٰ پبلک سکول

احمد پور شرقیہ

Mob:0300-7803239

حمد

حمد و ثناء دا مالک
 جو دو سزا دا مالک
 روزِ جزا دا مالک
 دائم بقا دا مالک
 رہسی تیڈا حوالہ، اعلیٰ توں سب توں اعلیٰ
 سرو شمن دا مالک
 کوہ و دمن دا مالک
 باغ و چمن دا مالک
 سارے زمن دا مالک
 اُچی توں شان والا، اعلیٰ توں سب توں اعلیٰ
 جنگل شہر دا مالک
 برگ و ثمر دا مالک
 خوشگی تے تر دا مالک
 شمس و قمر دا مالک
 ہر شے دا، ہنیں سنبھالا، اعلیٰ توں سب توں اعلیٰ

جن و بشر دا مالک
 شام و سحر دا مالک
 شبنم شرر دا مالک
 سارے دہر دا مالک
 چاتی کھڑیں اٹالا، اعلیٰ توں سب توں اعلیٰ
 عجز و شرم دا مالک
 عجز و بھرم دا مالک
 رحم و کرم دا مالک
 جاہ و حشم دا مالک
 رتبہ ہے تیڈا بالا، اعلیٰ توں سب توں اعلیٰ
 خواہش ہے ایہ دیرینہ
 وچ ڈیکھاں ہا مدینہ
 منگن دا نہیں قرینہ
 پڈدا ویندے سفینہ
 کر چٹا، لیکھ کالا، اعلیٰ توں سب توں اعلیٰ

﴿☆﴾﴿☆﴾﴿☆﴾

جیڑھے پاسوں گذر پوئے محمدؐ سنیں دا کئی عاشق
اوھے رستے اوھے بگلیاں تے چارے مست تھی ویندن

جڈاں وی میں لکھن پھواں مٹھل دی نعت راتیں کوں
اکھیں نندراں وَا تا ڈیندن جگارے مست تھی ویندن

عدیل آندے خیالاں وچ جڈاں ویلھا مٹھل سنیں دا
ولا میڈے تصوّر دے منارے مست تھی ویندن

نعتِ رسولِ مقبولؐ

ایں بھونیں دا ذرہ ذرہ تے ستارے مست تھی ویندن
نبیؐ دا ذکر آوے تاں نظارے مست تھی ویندن

دلاں دی بے قراری کوں اُتھاں ڈاڈھا قرار آندے
مدینے دیاں فضاواں وچ گزارے مست تھی ویندن

جڈاں کئی ٹھلدی پڑی وچ پڑھے صلوات آقاؐ تے
تاں موجاں جھمراں پیندیاں ہن کنارے مست تھی ویندن

نبیؐ دے عاشقان دا سٹی سٹانواں حال تیکوں میں
مدینے دا کئی ناں چاوے تاں سارے مست تھی ویندن

اپٹے ہک ہک شعر توں تیڈی
آندی ھ مہکار رفیم

آخری ساہ تیں بھلسی کینا
میکوں تیڈا پیار رفیم

ہر دم نال عدیل دے راہسی
حُب تیڈی حُب دار رفیم

اُستاد محترم جناب رفیق احمد پوری سیں دی یاد اچ

لڈ گنیں جھوکاں پار رفیم
روندے رہسن یار رفیم

لگھاں وچوں تیں جھیں مخلص
ہوندن بس ڈوچار رفیم

تیڈے باجھوں ایویں لگدے
سبھ کجھ ھ بے کار رفیم

اندھی راہ تے روشن ڈیوے
ہن تیڈے افکار رفیم

پال اوہے سمجھدے میکوں بار ہن
میں جہاں دی ہمیشہ سواری رہیاں

اُپٹیں چہرے دامصحف لگیسیں کیویں
تیڈی ہک ہک ادا دا میں قاری رہیاں

اُپٹی اوقات کینی بھلیا میں عدیل
روپ جچھے تے جتنے وی دھاری رہیاں

گھاٹا نفع سمورا وساری رہیاں
نال تیڈے میں جے تیں گزاری رہیاں

میڈی بھونیں میڈے پیریں کوں نہ چھوڑیس
بھانویں اُچی مریندا اُڈاری رہیاں

کہیں وی میڈے آلاتے نہیں ولدی ڈتی
توٹیں چٹاں کوں ول ول پکاری رہیاں

کیویں آندا تیڈی یاد دا سو جھلا
طاق سوچاں دے سارے تاں ماری رہیاں

ڈکھ سکھ آندے ویندے رہندن
اینویں دھپاں چھاواں ہوندن

دُنیا دی کوئی کالھ نہیں بھاندی
جڈاں خالی **ککھاں** ہوندن

یار عدیل بہار دیوچ وی
ساڈے اندر کوکاں ہوندن

پوہ دیاں ٹھڈیاں راتاں ہوندن
میں ہونداں یا سڑکاں ہوندن

ہر کوئی مٹھیاں تندرناں سمدے
میکوں کل دیاں سوچاں ہوندن

اچکل میڈے اُجڑے گھر وچ
میں ہونداں یا مونجھاں ہوندن

کے تیں اوندی تانگھ تنگھے
کم بے وی تاں لکھاں ہوندن

توں تاں سمجھ نہیں سکیا ہک لفظ دوستی دا
اَساں تاں لکھ تے بھیجن دیوان دوستی تے

عزت ، وقار، دولت ، شہرت اُتے محبت
کیا کجھ اَساں نہیں کیتا قربان دوستی تے

ساکوں عدیل رت دیاں ہنجوں رُو اڈتے نی
دُنیا کھلائی ھ تیں تاں نادان دوستی تے

توٹیں ہزاراں چاتن نقصان دوستی تے
ول وی اَساں رکھیندوں ایمان دوستی تے

گُٹ بگجھے دوستی دے سمجھو تاں اَساں چاٹوں
شکوہ کرک ھ یارو آسان دوستی تے

اعتبار کینی جیکر ہک پے اُتے اَساں
آرل تے چاوں ڈونہیں قرآن دوستی تے

ساکوں توں دوستی دے جوئے نفعے ڈسیندیں
اَساں تاں لاتی پٹھوں جندجان دوستی تے

نصیب دی اے ستمگری ھ
اڈٹ دی رت ھ تے بے پری ھ

شجر بدن دا گماندا ویندے
تے شاخ خواہش ہری بھری ھ

قدم اگھویں کروں تاں کیویں
نہ راہ لبھدے نہ راہبری ھ

ٹساڈی ساڈی برابری کیا
اساڈا پیشہ تاں چاکری ھ

نصیب گھر دا سکون کینی
اساڈے نانویں مسافری ھ

ہمیشہ کیتے نکھردے پیسے
سلام ساڈا اے آخری ھ

عدیلّ و سبے دا حال نہ چُچھ
خدادی خلقت ڈری ڈری ھ

ساڈے پورپے دا اے رنگ اے
کہیں دی رت ء سچ دھاتے کینی

میڈے گھر دا حال کیا چُھدو
کوئی شے اپنی جاتے کینی

سچ دی گالھ عدیل کریسوں
آساں گونگے ہاتے کینی

عشق ء سچ ساڈے کھاتے کینی
خودکوں جھورے لاتے کینی

ساڈے عیب جے گنڈے پٹھو
تساں کھیریں دھاتے کینی

راز کوں راز رکھیوں آساں
تیں وانگیں گچ واتے کینی

سب وی شہر دے حاکم کینی
سب وی بے اوقاتے کینی

اتھاں انصاف دا لگدے کوئی حال نہیں
لوک وسمیے و دن جاہ جاہ خوف ھ

میکوں دشمن کنوں خوف کینی کوئی
بھڑ نہ ونجے کوئی خیر خواہ خوف ھ

میں ہاں تیڈا تے میں تیڈا رہٹیں عدیل
تیڈے دل دے اندر خواہ مخواہ خوف ھ

اوندی سنگت دیوچ ساہ ساہ خوف ھ
چھوڑ ڈیوے نہ او بے پناہ خوف ھ

کھلدیں کھلدیں نہ کوئی حادثہ تھی ونجے
نیڑے تھیندے و دن بھا کپاہ خوف ھ

اے حقیقت ھ جو اہل تقویٰ کیتے
نیکی ھ حوصلہ ہر گناہ خوف ھ

نہ محبت نہ ھ کوئی عقیدت تیڈی
تیڈا لوکیں اندر بادشاہ خوف ھ

حق دی گالھ توں ہٹیا کینی
بندہ اے کوئی نر لگدا ھ

میڈے ہر ڈکھڑے دا دارو
ہُن بس تیڈا در لگدا ھ

کھل عدیل دے ہوٹھیں تے ھ
وَل کیوں دامن تر لگدا ھ

خوشیاں توں ہُن ڈر لگدا ھ
گھر وی جنگل جھر لگدا ھ

جذبے جیندے سچے ہوندن
اوہو پرلی بھر لگدا ھ

نظر نہیں آندا امن کتھاہیں
جئیں جا ڈیکھو شر لگدا ھ

مفتی کوئی شے ملدی کینی
پیار اُتے وی زر لگدا ھ

ٹلدے نہیں پے لگھ اَندھارے
کم نہیں آیاں سوچھل سوچاں

تیڈے رستے چن تے تارے
ساڈے کیتے دَل دَل سوچاں

یار عدیل میں روہی کیتے
بارش سوچاں یا چھل سوچاں

ہنر ورتاں اُٹکل سوچاں
غزلاں لکھاں وَل وَل سوچاں

ساڈے سینے تپدے صحرا
ساڈیاں وسدے بادل سوچاں

لکھڑا لکھڑا جوڑیم ایندا
کیویں گھر دی آدھل سوچاں

جنے پتھر جُسے ساڈے
اُتیاں ریشم مَمل سوچاں

اوندا بگیا نہیں گجھ وی نقصان اپٹا کیتے
روروتے اوندے ڈکھ وچ پٹھاں ہاں گال اکھیں

کچھا گناہ کیتے جیکر میں پیار کیتے
کوڑتج تے کیوں ڈیندھیں میکوں توں لال اکھیں

خواباں دے شہر دیوچ ہٹن وی عدیل ڈسدن
اوخوش جمال چہرہ او بے مثال اکھیں

لب تاں نموش رہ بگن کر بگن سوال اکھیں
تھی نقش دل دیوچ بگن او پرملاں اکھیں

اندر دے زخم کھنڈن چہرے تے ہنجوں بٹن تے
سچ آکھاں جے کراہیں بٹن بگن وبال اکھیں

توٹیں او بہہ ونڈیندے دُنیا دے حال سارے
اوحال کینی ڈیندا ڈیندین جو حال اکھیں

رُل بگیا ہاں تیڈی راہ تے گجھ نہ خیال کیتو
ساہ لب تے آن پُنتے ہٹن تاں توں بھال اکھیں

یاریں کوں ھ شبس میڈی
زندہ لاش کوں چاتی رہ بگن

مردیں توڑیں دل دے روئے
میکوں اپنی پاتی رہ بگن

میڈے یار عدیل بخاری
میڈی رت ایچ دھاتی رہ بگن

سچی کوڑی لاتی رہ بگن
سوری یار چنوتی رہ بگن

میڈے گھر دے لوک ہمیشہ
میکوں دشمن چاتی رہ بگن

سینہ تاٹ کے ساهیں نہیں آئے
چلدے چال چپاتی رہ بگن

پے کہیں دے وی چاٹوں نہ ہن
میکوں درد سنجاتی رہ بگن

او جیڑھی رُتتاں بدل ڈیندی ھ
او پیار والی نظر تاں ڈیکھو!

قضادے ہتھوں چھڑائے میں اوکوں
میڈی دُعا دا اثر تاں ڈیکھو

او تیر کھاتے وی کھلدا پٹھے
عدیل دا سیں جگر تاں ڈیکھو

آساڈا وسدا نگر تاں ڈیکھو
ڈوں چار مرلے دا گھر تاں ڈیکھو

آساڈے دریا وکن تاں چپ ہیں
آساڈا یارو صبر تاں ڈیکھو

بہار رُت دے قصیدہ خوانو!
ویران تھئے ہوئے شجر تاں ڈیکھو

ودا ہاں خانہ بدوشاں وانگوں
میڈی وفا دا سفر تاں ڈیکھو

اَہ وی دامن پاک ہے ساڈا
قصے کوڑے ہلدے رہ بگن

ساڈے کچھے کچھے پارس
ٹیاں دے ونج رلدے رہ بگن

پیار دی رت اچ گھر دے رستے
یار عدیل کوں بھلدے رہ بگن

پیار دے قصے چلدے رہ بگن
در سوچیں دے گھلدے رہ بگن

کھل کھل یار اکیندا رہ گے
دل دے ڈکھڑے بھلدے رہ بگن

حرص و ہوس دے میزاناں تے
پیار ، محبت ٹلدے رہ بگن

اوندی کھل ، تے نازو ادا تے
پتھر دل وی گھلدے رہ بگن

اوندی بے اعتباری رہ گئی
خطرے دیونج یاری رہ گئی

ساہ ساہ ڈاڈھا اوکھا گذرے
ساہ ساہ نال بیماری رہ گئی

میں تاں پیت پلیندا رہیاں
سنگت مطلب تاری رہ گئی

پیار خلوص رہیا نہ باقی
سکھڑیں رشتے داری رہ گئی

وَل وُل در کھڑکیندا رہیاں
پر قسمت در ماری رہ گئی

او چوگاں دی چس کیا چھسی
جیندی سوچ ایچ گاری رہ گئی

یار، عدیل دے کتوں تیکوں
نت دی کیوں بے زاری رہ گئی

او تاں سبھ احسان وِسِر گے
کیا کیا کیتم دان وِسِر گے

قاری دی غفلت تاں ڈیکھو
پڑھ گڑھ تے قرآن وِسِر گے

اوندیاں قدراں کون کر لسی
جیرہا اپنی شان وِسِر گے

نامحرم دے رتے پٹھیں
کیا تیکوں شیطان وِسِر گے؟

دُنیا داری دیوچ پئے بگن
لوکیں کوں ایمان وِسِر گے

گھر دا بارا سرتے چاتے
اپنے سب ارمان وِسِر گے

چھوڑ عدیل اے محل منارے
کیا تیکوں گُستان وِسِر گے

ڈکھدا بھانہڑ پلدا رہندے
ساڈا سینہ جلددا رہندے

دل دے مہکے باغ دے اندر
شک دانا نگ وی پلدا رہندے

توٹیں دُنیا پھر دے رہندوں
وِپرا وِل وی تل دارہندے

اساں منّ دریا دے واسی
خوف اسا کوں چھل دارہندے

پتہ تاں پک پل دا کینی
وِل وی ڈرکیوں کل دارہندے

اَچ میڈی کل تیڈی واری
وقت دا پھیتا چلدا رہندے

مونجھ عدیل نہ لانویں دل کوں
موسم آنت بدلدا رہندے

او میڈا مالک ھ جو وی آکھے
میں چُپ کھڑا ہاں الاواں کیویں

میں سچ الاون تون چکدا کیینی
ڈساؤ حاکم کون بھاواں کیویں

عدیل ہن تان ڈسا چا میکوں
اے میڈیاں مکسن سزاواں کیویں

عذاب دل دا ڈساواں کیویں
میں دوستاں کون رُواواں کیویں

کھڑی ترمی ھ چھت پُراٹی
میں گھر دی ورتن بچاواں کیویں

میں سچ دا پاندھی وفا دا طالب
میں کوڑیاں رستیاں تے آواں کیویں

میں بار اپٹا تان چا نہیں سگدا
اٹالے گھر دے میں چاواں کیویں

ساڈے گھر دے لوکاں کوں ہنٹی
خوشیاں خواب خیال نظر دن

مفلس دے پالیں دے مونہہ تے
لکھے کرب سوال نظر دن

یار عدیل دے آسوں پاسوں
ڈکھ تے مونجھ ملال نظر دن

بگھے ننگے ہال نظر دن
حال کتوں بے حال نظر دن

اٹا ٹکر گجھ وی کینی
گھر وچ خالی تھاں نظر دن

بگھ تے تس دی ڈکھڑی رت وچ
پل ڈوں پل وی سال نظر دن

اوپے ساکوں ٹی ویندن
جیڑھے ٹیر پال نظر دن

حال کنوں بے حال ودے ہن
کون اساڈے نینگر لکھسی

خود کوں لکھسی اعلیٰ ارفع
باقی سب کوں کمتر لکھسی

یار عدیل ہے سچ دا باندھی
دار کوں بگل دا زیور لکھسی

خار کوں پھل دا پیکر لکھسی
کوڑا لکھسی جیکر لکھسی

شیشے ساکوں شیشہ لکھسن
پتھر ساکوں پتھر لکھسی

پیاردے ایس ست ماڈکوں، اندھا
لکھ کانے دا چھپر لکھسی

ساڈا سارا ترکہ لٹ تے
ساکوں گھر دا نوکر لکھسی

دُشمن دیاں صفّاں دے اندر
چہرے ڈٹھے بھالے کیوں ہن

اتھاں پیار دے پھل کھڑ دے ہن
ہن اے راہ کنڈیالے کیوں ہن

تھیڑا تاں ھ اوندا میڈا
غیر عدیل وچالے کیوں ہن

پل پل دردکشالے کیوں ہن
لیکھ اساڈے کالے کیوں ہن

کیچھا ڈھپکا ہے گھر گھر کوں
شام توں پہلے تالے کیوں ہن

تیڈا گھر ہے وسدا رسدا
تیڈے گھر وچ چالے کیوں ہن

غفلت دے وچ چنگے ہاسے
اساں ہوش سنبھالے کیوں ہن

میں تاں ذکرِ وفا دا چولیا ہا
تیکوں سوہٹا جلال کیوں آگے

او جو وچھڑیا تاں میڈا کیا بٹسی
میڈے دل وچ خیال کیوں آگے

صرف مجرم عدیل پہ جیکر
سارے گھرتے وبال کیوں آگے

میڈی لہوٹ سنبھال کیوں آگے
او کوں میڈا خیال کیوں آگے

رب ای جاٹیں خوشی دے موقعے تے
اوندے مونہہ تے ملال کیوں آگے

میڈا سنگتی ہا ڈکھ دے ویلے دا
میڈے دشمن دے نال کیوں آگے

پٹھاہر کوئی زوال کوں روندے
کہیں اے سوچے زوال کیوں آگے

جیندے تیں تاں کرٹیں پوسن
کاروبار حیاتی تک ہن

یارو ملدے جلدے رہوو
اے دیدار حیاتی تک ہن

ڈُکھ سکھ نال عدیل نہیسوں
پھل تے خار حیاتی تک ہن

ڈُکھ چودھار حیاتی تک ہن
سارے ہار حیاتی تک ہن

گُجھ کردار ہمیشہ رہندن
گُجھ کردار حیاتی تک ہن

پُگل ساڈے وچ بدنامی دے
پئے پگئے ہار حیاتی تک ہن

رلے قبراں کوئی نہیں ویندا
سارے ہار حیاتی تک ہن

وڈیرا شاہی کون خاندانی
ڈسا میں کے تیں ونگار ڈییاں

توں اپنی مرضی تے ٹوریں میکوں
میں تیڈے ہتھیں مہار ڈییاں

عدیل کھا کھاتے رکھی سکھی
میں ہال اپنے سدھار ڈییاں

گڈرسی جیویں گڈار ڈییاں
میں اپنے اندر کوں مار ڈییاں

میں تیڈی چاہت دے کوڑ سچ دا
نتارا ہک ڈینھ نثار ڈییاں

توں میڈے دل کوں سکون ڈے چا
میں تیڈے دل کوں قرار ڈییاں

کریسیں نفرت جھلیسیں نفرت
توں پیار ڈیسیں میں پیار ڈییاں

حق دے کیتے لڑٹا پوسی
سینہ تاٹ تے کھڑٹا پوسی

لگدا ہے ول حق دی خاطر
کہیں کوں سولی چڑھٹا پوسی

زہر دا دارو لہھٹیں جیکر
نانگیں دے وچ وڑٹا پوسی

جیکر کہیں کوں اپٹا کرٹیں
تیکوں کہیں دا بٹٹا پوسی

سچ کوں سچ منواوٹ کیتے
سچی گالھ تے اڑٹا پوسی

سچا میڈا پیارھ سانول
تیکوں واپس وٹا پوسی

خیت عدیل پھلیں دی خاطر
کنڈیاں اُتے چلٹا پوسی

تیڈی میڈی محبت دا جا جا اُتے
قصہ گیا ھ چہرہ ڈیکھدیں ڈیکھدیں

جیڑھے ڈینھ دا سنبھالیم شعور آپٹا
دُنیا گئی ھ سگڑ ڈیکھدیں ڈیکھدیں

کیڈا بھولا ہا یارو عدیل آپٹا
کیویں گیا ھ کڑ ڈیکھدیں ڈیکھدیں

کھیڈ گئی ھ وگڑ ڈیکھدیں ڈیکھدیں
گئی ھ تقدیر بھڑ ڈیکھدیں ڈیکھدیں

ساکھیں سنسان ین ویرھے ویران ین
ساڈے گھر گن اچڑ ڈیکھدیں ڈیکھدیں

محل آساں دے میڈے تیڈے ہجر وچ
تھی گئے سارے دھڑ ڈیکھدیں ڈیکھدیں

پیاردے نالتے رادھے درختیں کوں وی
لوط گئی ھ چہرہ ڈیکھدیں ڈیکھدیں

سچ تے کوڑ نشابر ہوندے
اکھیں کھول تے جیکر ڈیکھوں

گھر دے اندرہاں مانداھ
آ ہن گھر دے باہر ڈیکھوں

گذریا دور عدیل آ ونجے
پیاردے منظر گھر گھر ڈیکھوں

کے تیں ڈکھ دے منظر ڈیکھوں
پھل دی رگ تے خنجر ڈیکھوں

دریا چھوڑ تے ریت نہ چھاٹوں
میل ہی پوسی گوہر ڈیکھوں

رحمت داہک قطرہ سے ھ
ایکوں مثل سمندر ڈیکھوں

آپاں کتنے بے عیے ہیں
آو اپنے اندر ڈیکھوں

اوکوں لکھ سمجھیندے رہو
اوندی پٹھی مت رہ ویسی

تیڈے ڈیوے پلدے رہسن
جے تیں ساڈی رت رہ ویسی

پار عدیل اچ واپس آونج
کجھ تاں پیار دی پت رہ ویسی

جے تیں بُت وچ ست رہ ویسی
ہر کم دے وچ لت رہ ویسی

ایریں کوں جو کھادی ویندو
کیا سوچے وے چھت رہ ویسی

اپنے حق دے منکڑ کیتے
کے تیں اے تت پت رہ ویسی

جے تیں آپاں ہک نہ تھیوں
بڈی اپنی گت رہ ویسی

اُتی مشہور تھیدی گئی جگ اُتے
پیار دی کالھ جتنی لکیندا رہم

اچ اوہو پتر تھی گے میڈے سا مٹیں
لاڈ جیندے ہمیشہ منیندا رہم

پیار وچ سارے شکوے اُلانجے عدیل
او ودھیندا رہیا میں گھٹیندا رہم

سارے شکوے گلے میں ونچیندا رہم
جیویں نبھدی گئی میں نبھیندا رہم

کالھ ہی کوئی نہ ہی دل توں مجبور ہم
جیویں آہدا رہیاں میں کریندا رہم

اتجھارس تے گیا کوئی نہ ولدی ڈٹس
خط لہو نال توئیں لکھیندا رہم

متاں میڈا اُلاسٹ تے جھاتی پاوے
اچا اوندی بگلی وچ الیندا رہم

اَساں اپٹے مقدر دے اَندھارے چا ولھیٹے ہن
تہوں تاں سو جھلا سانول نہ توں کیتو نہ میں کیتم

مگن با ہجر دیاں دھپاں و سَن ہا وصل دے بادل
دلوں اچھی دُعا سانول نہ توں کیتو نہ میں کیتم

عدیل اَچ پے بھگیدے ہیں سزا اُوندی ڈوہیں آپاں
کڈ ہیں جیڑھی خطا سانول نہ توں کیتو نہ میں کیتم

نکھڑ دیں ہوئیں صدا سانول نہ توں کیتو نہ میں کیتم
گھڑی پل آسرا سانول نہ توں کیتو نہ میں کیتم

ہزاراں وعدے کیتے ہن اسماں وعدے نبھاوٹ دے
کوئی وعدہ وفا سانول نہ توں کیتو نہ میں کیتم

حیاتی مگدی ویندی ھ مگر اَچ تیں محبت دا
کوئی وی حق ادا سانول نہ توں کیتو نہ میں کیتم

توٹیں جو پیار اپٹے دا مخالف کوئی وی کیناں ہا
ولا وی تاں نبھا سانول نہ توں کیتو نہ میں کیتم

تُوں آدھیں کاوڑ پی وُچوں
کاوڑ مٹھا شربت کینی

ہر کوئی آپٹے ڈھڈھ کوں مٹدے
کیندے نال ضرورت کینی؟

منزل نال عدیل کھڑی ھ
ٹراں دی پر ہمت کینی

سرکھٹن دی فرصت کینی
سکھ دے ساہ دی مہلت کینی

میں تیڈی تعریف کراں ہا
میکوں کوڑ دی عادت کینی

جیکوں باہر سلام پے تھیندن
گھر وچ اوندی عزت کینی

سنگت نال پے ہسدوں و سدوں
کیا اے رب دی رحمت کینی؟

میں اچھی تاں مارٹی پوسی
ہسٹ چپ چاپ گزارٹی پوسی

خواہشیں دادریا سک و نچٹیں
کرتے پیری تارٹی پوسی

داجیوٹ داجیت و نچوں تاں
ول وی بازی ہارٹی پوسی

زندہ رہوٹ کیتے ساکوں
کوئی تاں صورت دھارٹی پوسی

کل دی پود سدھارٹ کیتے
کوئی تعمیر اسارٹی پوسی

اپنے گھر دے پالاں تے ہسٹ
سکھ دی دولت وارٹی پوسی

صلح کاٹ عدیل آساکوں
نہنق خاروسارٹی پوسی

او ہا تاں اوندے نال اے رُتتاں حسین ہن
نکھڑیے تاں چنی گیاہ نظارے ولھیٹ تے

ڈُکھاں دے جھردے پار ہن ماضی دا قافلہ
ویند اپیا ہ پیار دے مارے ولھیٹ تے

ساکوں خبر ہ بھا داسفر ہ اگوں عدیل
ٹُرپے ہیں پیریں نال انگارے ولھیٹ تے

لُگ بگئی ہ توٹیں رات ستارے ولھیٹ تے
اَساں تاں اونویں پٹھوں جگارے ولھیٹ تے

سڈے ہیں ساڈی روہی تے ہا و ہندا ہا کڑہ
کنتے گیا ہ دریا کنارے ولھیٹ تے

ٹُرپی ہ روزی رزق دی گول اچ غریبی
سوئی دے نال سارے غبارے ولھیٹ تے

ڈُس اوندے کولوں سچ دی اُمید کیا رکھوں
جیڑھا ودے زبان تے لارے ولھیٹ تے

ھ تیڈی قربت دا سایہ اینویں
جیویں جو دھپ ء چ شجر دی سنگت

جیڑھے اندھاریاں دے ہن پجاری
او کیا نبھین سحر دی سنگت

توٹیں جو لمبے نکھیرے ہوون
عدیل کینی وسردی سنگت

جے مل وی پوی سفر دی سنگت
وسرنہ ونجیں اے گھر دی سنگت

تیڈا تے میڈا ھ ساتھ اینویں
جیویں شجر تے ثمر دی سنگت

حیاتی ساری داساتھ ڈینویں
نہ ہووے لکھے پہر دی سنگت

اے دل وی جوسن ضرور چڈاں
نظر کوں مل پئی نظر دی سنگت

ہجرتیں دا الم نہ ملن دی خوشی
مک گئے سارے شہر ڈیکھدیں ڈیکھدیں

اوندیاں نازک اداواں دا دل دے اُتے
تھی گیا ھ اثر ڈیکھدیں ڈیکھدیں

ڈوہیں پُچھن دی جا بن گئے ہن عدیل
اوندا در اوندا گھر ڈیکھدیں ڈیکھدیں

اپنے دیوار و در ڈیکھدیں ڈیکھدیں
تھی گیاں بے خبر ڈیکھدیں ڈیکھدیں

کوئی مہتاب پٹھا ہا چھت دے اُتے
تھکدی نہ ہی نظر ڈیکھدیں ڈیکھدیں

اوندے قدام دی آواز تے ہجر دا
ڈھئے گیا ھ شجر ڈیکھدیں ڈیکھدیں

اَجھو ڈھٹا فنا والی دھرتی اُتے
پک گیا ھ شہر ڈیکھدیں ڈیکھدیں

خان وڈیرے نال نہیں تھیندے
آپ سواں اگواں رکھیجے

کیڑھا ویلا ھ دشمن دا
ہتھ وچ تیرکماں رکھیجے

خون عدیل نہ چٹا تھیوے
خون دی جاں سُجاں رکھیجے

سونے دی پچاں رکھیجے
کھراکھوٹا چھاں رکھیجے

ہوٹھیں دے گستاخ بدن تے
چپ دی چادر تاں رکھیجے

غیریں دے سئے تھورے ہون
اڳیاں دی نہ کاں رکھیجے

کہیں تے جیکر ماڻ کرے کوئی
حق ھ ہوندا ماڻ رکھیجے

زندگی بھر دا اے خسارہ ہن
چھوڑ یاری بے کار یاریں دی

میڈے دشمن کیتے اے کافی ھ
میڈے باہروں دیوار یاریں دی

میں ودھاتے عدیل لکھدا ہاں
شان ہُن باوقار یاریں دی

ہووے سنگت ڈوچار یاریں دی
یاریں نال اے بہار یاریں دی

رت کوں رت وی پکروی ھ لیکن
یار ڈیندن ونگار یاریں دی

اساں پڈدوں تاں پڈ ونچوں مولا
پہڑی کر ڈے توں پار یاریں دی

یار مُخلص تاں کہو کافی ھ
کیا ضرورت ہزار یاریں دی

رہوٹ ڈے ساکوں اطلس وکم خواب نہ پوا
اساں فقیری حال وی بہتر ودے پیسے

ساکوں وی اہ توں ڈیکھ چاہک پیاردی نظر
اساں وی تیڈی آس تے دلبر ودے پیسے

اساں عدیل چانڈوں نکھرٹ دا وقت ھ
ڈیدھے اساں وی سیت دے تیور ودے پیسے

اساں تاں ایں جہان توں باہر ودے پیسے
گھر بار چھوڑ چھاڑ تے بے گھر ودے پیسے

او وی اساں توں نکھرے تاں ڈاڈھا اداس ھ
اساں وی سینے تے رکھی پتھر ودے پیسے

اے یارتیڈے شہر دیاں گلایاں دیوچ بھلا
سوچی کڈھیں جو کیوں اساں اکثر ودے پیسے

ہٹتاں ایں تیڈے شہر دے مہمان ہیں اساں
کوڑتج نہ اے ڈوگھڑی جیکر ودے پیسے

سرتے چاتن وبال سچٹاں دے
ایں گزاری ہے نال سچٹاں دے

ساکوں سکھ چا ڈکھال سچٹاں دے
اے خدا ڈکھڑے ٹال سچٹاں دے

کھولی پٹھاں کتاب یادیں دی
پڑھدا پٹھاں خیال سچٹاں دے

گھر بٹیندن اُچار وی ڈیندن
لکھدا پٹھاں کمال سچٹاں دے

ہسٹاں تاں ہر دم عروج تے رہون
چاتی وینداں زوال سچٹاں دے

پیٹ ڈیندا نہیں وقت فرصت دا
دل تاں منگدے وصال سچٹاں دے

ساڑی ویندن عدیل دیاں گالھیں
ڈیندا پٹھاں ہے حال سچٹاں دے

ہک ڈینھ منہ دے بھرٹے ڈھاسیں
فخر ، غرور ، اداواں بھل وچ

ڈاج نیوی ڈے سگدا تاں ول
دھی دیاں لاناواں شانواں بھل وچ

جتھ عدیل گلاب ہن کھڑدے
پیار دیاں اوہے راہواں بھل وچ

سکھ دیاں سکھیاں ساہواں بھل وچ
ڈکھ دی ڈھپ اچ چھاناواں بھل وچ

سر توں ماء دا سایہ لہہ گے
ہن بے لوٹ دعاواں بھل وچ

اتھاں کوئی نہ سٹسی تیڈیاں
دھاڑیں ، کواں ، دھاناواں بھل وچ

ہن ریتاں تے سٹاپوسی
یارپنل دیاں باہواں بھل وچ

عمرِاں گذر نہ ونچے ساری جواب لکھدیں
اوشخص ویندیں ویندیں اتجھے سوال ڈے گے

ویندیاں ہویاں او میں توں سارا عروج گھن تے
باقی حیاتی کیتے میکوں زوال ڈے گے

ہر ویلے پاتی رہنداں اپٹے بدن اُتے میں
جیڑھی عدیل میکوں دردیں دی شال ڈے گے

خوشیاں دے بدلے دلبر ڈکھ تے ملال ڈے گے
ٹھڈھیاں رتاں دے اندر پلدے خیال ڈے گے

دل بیقرار رہندے پک پل نہیں چین آندا
جیہیں ڈینھ دا آتے میکوں او دل دا حال ڈے گے

لاتے اوجھورا میکوں میڈا سکون لٹ گے
جیوٹن عذاب تھی گے اتجھا ملال ڈے گے

او تاں وفا دی راہ تے سبھ گجھ لٹا گیا ھ
بندہ ہا او مثالی جگ کوں مثال ڈے گے

میں اوندنا نقشہ بٹا نہیں سگدا
ھ جیڑھی دل وچ خیالی صورت

ہزاراں وچ وی سُنچاٹ سگدوں
اوں بے وفا دی جمالی صورت

آنادیاں قیداں بھگیسوں کے تیں
عدیل گولوں وچالی صورت

کپٹ او ڈیسی ڈکھالی صورت
کوئی نظر دی نہیں حالی صورت

کوئی وی ہک پل نہیں ڈیکھ سگدا
سچن دی مٹھی ملالی صورت

دلاں دے شیشے ترور ڈیندن
اُداس اکھیں ؛ سوالی صورت

ھ سارا دارو مدار دل تے
نہ گوری صورت نہ کالی صورت

اُوں وی عادت کینی بدلی
ساڈا دل وی کولا تھی گے

پیار دی پوڑی اتے چڑھتے
ڈھولن توں او ڈھولا تھی گے

لاڈ عدیل دے من من تے او
آخر پٹن پولا تھی گے

ہنجوں ہنجوں چولا تھی گے
بار اکھیں دا ہولا تھی گے

اُکرس وچ اُوں ڈھول دا آوٹ
ٹھڈڑی وا دا جھولا تھی گے

اوند ا حکم ٹلیسوں اساں؟
کملا تھی گے بھولا تھی گے

ساڈا تاں ہاں نکتا ویندے
تیڈا تاں بس اولا تھی گے

کیوں کراں شکوہ بُرے حالات دا
شُکر پڑھداں ہاں خدا دی ذات دا

پٹھیں پٹھیں چٹا چونڈا تھی گیا
راہ بھلیندی مر گئی بارات دا

کربلا دا خون ناحق جو وڑھے
قوم تے اے قرض ھ سادات دا

عمر توڑیں گزری ھ جھوپڑ اندر
خواب پر ڈیدھا رہیاں محلات دا

روہی تھل دی ریت ڈسدی ھ اُتھاں
کل جتھاں کے دیرہ ہا باغات دا

خون میڈا میڈے سا مھیں آ کھڑے
لکدے ویلا آ گیا ھ مات دا

دُشمنناں دی پہنچ کولوں دور ہاں
ھ عدیل اے پہوں کرم اول ذات دا

پہوں ڈھیر ناں تھوڑی ہووے
ہووے شعوری زندگی

میکوں پُتی ہی ہر سزا
توں بے قصوری زندگی

میڈی تاں نوکر ذات ھ
جی حضوری زندگی

خوشیاں ملن تیکوں عدیل
ہووی سندوری زندگی

گذری ھ پوری زندگی
تیں دن ادھوری زندگی

سچٹاں دے ہاجھوں آپ ڈس
ھ کوئی ضروری زندگی

میڈے کیتے تاں روگ ھ
تیں توں اے دوری زندگی

خوشیاں کوں سکدا رہ گیاں
میں تاں سموری زندگی

تیڈا میڈا ول ملن ڈیکھن کیتے
سک گیا دریا کنارے جاگدن

ایں بدن تے چاہتاں دے رنگ ہن
ایں بدن دے زخم سارے جاگدن

ساڈے بُت دا خون سڑدے تاں عدیل
تیڈے محلاں دے مُنارے جاگدن

سُمدے کینی غم دے مارے جاگدن
رات کوں جیویں ستارے جاگدن

آکھ ڈیو شہر دے پردھان کوں
لب نہ بولن تاں اشارے جاگدن

میڈی چُپ کوں موت میڈی نا سمجھ
کیری دے ونج پے انگارے جاگدن

اَساں راتیں جاگدے ہن تیں کیتے
ساڈے کیتے چندر تارے جاگدن

دُکھ دی دوا کریسو؟
یارو وفا کریسو؟

اساں جو رُس پگیو سے
سوچے وے کیا کریسو؟

مٹھا ہوں الیندو
وَل کوئی دغا کریسو؟

بگل نال لگپ تاں پگیو وے
دِل وی صفا کریسو؟

رولیسو ہمیش یا وَل
کہیں جا کوں جا کریسو؟

اساں ولا نہیں ولنا
رو رو صدا کریسو

لگدا پیا ھ دُکھ وچ
رستہ جدا کریسو

آدھا عدیل سچ ہا
دوکھا ولا کریسو

اینویں نہ الزام لاؤ سوہنڑیاں اُتے
کروی سگدے ہن وفا ڈیکھوتاں سہی

مست خوشبو ھ چدھاروں حُسن دی
میڈی وستی دی فضا ڈیکھوتاں سہی

ڈاڈھا بھولا لگدا ھا تہاکوں عدیل
نال ایندے ہُن الا ڈیکھوتاں سہی

اپنے اندر جھاتی پا ڈیکھوتاں سہی
دل دیونج وسدے خدا ڈیکھوتاں سہی

خودکیتے تڈے ریہو گجھ نہیں بٹیا
بٹن ونجو ہوندے ولا ڈیکھوتاں سہی

علم تھی ویسی جو ہوندے درد کیا
دل دیونج کہیں کوں وسا ڈیکھوتاں سہی

پنچیاں انگلیں ہو سویاں ہوندیاں نہیں
کرتے ساڈا آسرا ڈیکھوتاں سہی

میڈے ڈُکھ دا دارو کینی
پے گوں چار تسلی نہ ڈے

میں ہڈاں تاں پڑ وںجاں توں
اچٹی تار تسلی نہ ڈے

میکوں اپٹے مارتے سٹ بگن
توں وی مار تسلی نہ ڈے

پیار دا جرم عدیل کیتے میں
لکھ ڈے دار تسلی نہ ڈے

تھیبی ہار تسلی نہ ڈے
ہن بے کار تسلی نہ ڈے

سچٹاں ہاجھوں جیوٹ اوکھ اے
ساہ ہن بار تسلی نہ ڈے

ایں حالت وچ کے تیں جیساں
دل بیمار ، تسلی نہ ڈے

میں مڑاں یا بھانویں جیواں
وَنج توں پار تسلی نہ ڈے

اتھ ہن لوک وپاری یارو
پیار دے کاروباری یارو

او ہن کیا انصاف کریں
جیڑھے ہن درباری یارو

جیڑھا پھاتے ول نہیں نکلتا
خواہشاں ہن اوگاری یارو

شہر دی گوگی بھیڑے چ میکوں
کینے ہکل ماری یارو

مطلب سانگے وکدے ڈٹھن
کئی حافظ کئی قاری یارو

سدھے آسو منہ دے بھرٹے
کر ڈیکھو ہوشیاری یارو

سبھ دے کیتے خیراں منگدے
روز عدیل بخاری یارو

تہاڑا وی کوئی حال نہیں ڈساؤ ہاں کمال نہیں
ایں دور وچ لبھیندے وے شرافتاں دے سلسلے

بھلپ دیوچ تاں پیار ہا سکون ہا قرار ہا
اساکوں ہن اے لگدے ہن حکایتاں دے سلسلے

بھرا بھرا نکھڑ ویندن تے وسدے گھر اُجڑ ویندن
عدیل چنگے کینی اے عداوتاں دے سلسلے

گھٹیندا ویندا ھ بچن عنایتاں دے سلسلے
گذردے ساڈے دل تے چن قیامتاں دے سلسلے

کیتا کڈھیں نہیں کوئی گلہ ایہو ھ دل کوں حوصلہ
آخر سرتوں ٹل ویسن اے شامتاں دے سلسلے

کوئی وی نہ گمان کرتوں کھل تے سب بیان کر
دلاں دے وچ رکھیندے نہیں شکایتاں دے سلسلے

اساڈا وی خیال کر جے تھی سپن بحال کر
اوجیڑھے ہوندے ہن کڈھیں محبتاں دے سلسلے

اَساں وی ہُن سچھی پٹھوں حل وی ہُن لکھ گھنسون
ساڈے نال توں چلدا رہسیں ول ول چالے کے تیں

اَساں مُنڈھوں پکے لوک ہیں نِسے پچھوں ہٹ دے
ڈیدھوں ساڈیاں راہواں وِچ ہن پنڈھ کنڈیالے کے تیں

اپنی چلھ وِچ بھا نہیں پلدی روز عدیل بخاری
پے دی چلھ اِچ ودا بیا بھاہیں پالے کے تیں

جھکی جھون کتھاں تیں راہسی مُنہ تے تالے کے تیں
کے تیں اپنا حق نہ منکسو، بختیں والے کے تیں

سینہ تاں تے کھڑا پوسی ہر ظالم دے ساہیں
ڈسو تاں سہی کیتی راہسو آخر ٹالے کے تیں

کے تیں سکھ دے ساہ کوں لہسون اَساں لوک روہیلے
کے تیں تن تے تس و لیسوں پیریں چھالے کے تیں

کے تیں رکھسوں پیٹ تے پتھر، کے تیں بکھے مرسوں
ساڈے رزق تے قابض رہسن مُشکی کالے کے تیں

پول جڈاں توں پیار دے پو لیں
اندر توٹیں ٹھر ویندے ہیں

جڈاں کاوڑ نال اکیندیں
ایویں لگدے مَر ویندے ہیں

یار عدیل دا دل مونجھا ھ
اچ ول پرلی بھر ویندے ہیں

دل نہیں چاہندا پر ویندے ہیں
پچھ نہ کیویں گھر ویندے ہیں

ہار دلوں کوئی چندا کینی
توں آدھیں تاں ہر ویندے ہیں

ساڈے عیب نہ ڈیکھے دُنیا
ایہو سوچ تے ڈر ویندے ہیں

توٹیں دریا زور تے ہووے
اٹیاں باہیں تر ویندے ہیں

اوندے ہا جھوں میں تاں کیا ھ ساری وستی منھی
اُکوں آکھو پھیرا پاوے میں راہواں نہ راہواں

ہر کوئی اپنی راند رساوے، اپٹا من پرچاوے
میڈی نہ کوئی ہاں کول لاوے میں راہواں نہ راہواں

اوست ماڑ عدیل بٹاوے سکھ دی تیج سہاوے
توٹیں میڈا چھپر ڈھاوے میں راہواں نہ راہواں

سچٹیں تے کوئی ڈکھ نہ آوے میں راہواں نہ راہواں
ہر کوئی کھلدا ہسدا رہوے میں راہواں نہ راہواں

ٹوبھے تار متاراں ہوون وگ وی ساوے سنگھے
روہی دیوچ بارش لہوے میں راہواں نہ راہواں

میڈے ہنجواں وانگول و سدی پیار دی ایں بارش وچ
ہر کوئی سکھ دیاں فصلاں چاوے میں راہواں نہ راہواں

سوچ سچیدے ڈینھ لہہ ویندے کہیں حیلے دے پاروں
ہر سکھا ٹگر کھاوے میں راہواں نہ راہواں

مار مُکا بگن نت دے رو لے
ہاں وی کھا بگن نت دے رو لے

دشمن دا کم نہ ہئی رو لے
سچن پا بگن نت دے رو لے

گھر وچ ہن تان دل نہیں لگدا
دل کوں بھا بگن نت دے رو لے

پیاردی راہ توں روکیا ہم تان
گھن ہن آ بگن نت دے رو لے

رُلدے رُلدے تان رُل ویندے
رستہ لا بگن نت دے رو لے

لکھ سنبھل نہ سنبھلن ڈیسوں
ایہ فرما بگن نت دے رو لے

یار عدیل ایں عشق اچ ساڈی
شان ودھا بگن نت دے رو لے

روکیا کہیں نہیں اساکوں سفریں توں
بٹیا کوئی نہیں دیوار سفریں وچ

پورا کر گھن سامان سفریں دا
مِلدی کینی اُدھار سفریں وچ

کتنے چُجُ بگن عدیل منزل تے
کتنے بٹ بگن مزار سفریں وچ

کیا کرتے ہا پیار سفریں وچ
اتجھے چودے نہیں بار سفریں وچ

ساکوں گھر دی چڈاں ضرورت ہی
ویلا گزرے او یار سفریں وچ

یاد بچھیں دی ایویں آندی ھ
جیویں ہووے بہار سفریں وچ

سکدا رہ گے او گھر دی صحبت کوں
پر زندگی گے ہار سفریں وچ

یارو اجاں ڈینھ میڈے کھیڈن دے ہن
کیا کراں گھر دے اٹالے جاگ پن

سکھ دی راہ تے سب توں اگوں تھی ویسن
جیڑھیاں توماں دے سنبھالے جاگ پن

پیار دی بس بھاہ ھ ایندا حل عدیل
میڈے اندر جو سیالے جاگ پن

ول محبت دے حوالے جاگ پن
اینویں لگدے نانگ کالے جاگ پن

ہن تان باہر دی فضا وی سرد ھ
ہن تان اندر دے وی پالے جاگ پن

بے وقاری فن دی جا جا ڈیکھ تے
ول میڈے ہتھیں دے چھالے جاگ پن

میڈے گھر وچ سکھ دی پہلی چاپ تے
دُشمنیں دے ازلی چالے جاگ پن

اَساں منزل ڈو ٹر پیوسے تاں
ٹرتے منزل وی نال آویسی

ڈکھ دا رمضان مک گیا تاں ول
سکھ دی عید شوال آ ویسی

ہنجھ میڈی عدیل چہرے تے
بٹ تے گونگا سوال آ ویسی

سچ دا دل وچ ملال آ ویسی
شاہ دے رخ تے جلال آ ویسی

ساڈے حاکم روش نہ بدلے تاں
ساڈے اُتے زوال آ ویسی

انت گوہر شناس لوکیں کوں
یارو ساڈا خیال آ ویسی

میں ہاں مونجھا اوکوں ڈسا ہے چا
سُن تے اتنی جھنیں گالھ آ ویسی

تیڈے ملٹن دے جو خواب ڈی دھن تاں خواب ڈیکھن انہاں دا حق ھ
نماٹیاں اکھیں توں نندر نہ کھس انہاں کوں ڈیکھن ڈے خواب سکھڑیں

انہاں دے رُخ تے نہیں ڈسدی رونق انہاں دے دل وچ نہ کوئی اُمنگ اے
اے ڈاڈھی غربت دے مارے لوک ہن انہاں تے آئے ہن شباب سکھڑیں

اساں ہمیشہ دے ہیں سوالی اَساڈی جھولی ھ اَچ وی خالی
عدیل ساکوں ڈتا وی کیا ہئی کریسیں کیا توں حساب سکھڑیں

کوئی وعدہ اپٹا وفا کریسو یا وعدے سب ہن جناب سکھڑیں
رکھوں کئی سکھ دی اُمید یا ول بگلاواں رہسن عذاب سکھڑیں

اساڈی تس ڈیکھ تے اساں توں اَساڈے دریاوی رُخ وٹا بگن
اساڈے نانویں لگی ھ روہی تے روہی وچ ہن سراب سکھڑیں

لباس سارا ھ لیر و لیراں بدن وی سارا لہو لہو ھ
اساں تاں خاریں کوں سینے لاتے ملے نہیں ساکوں گلاب سکھڑیں

بھلا کیا رسم و رواج بدن اَساڈا کیویں سماج بدن
خطیب ساڈے تاں بے عمل ہن اثر کرن کیا خطاب سکھڑیں

ملوک لب تے دنگ لہجہ
پھلیں گوں چھکدا نہیں سنگ لہجہ

اساکوں الفاظ دی پرکھ ھ
بدل ودا توں ننگ لہجہ

تیکوں جو شکوہ ھ بے رُخی دا
توں ڈکھ اپٹا بے رنگ لہجہ

زہردے پڑے ہوئے لفظ تیڈے
تیڈا مریندا ھ ڈنگ لہجہ

ایں لگدے جیوٹ نہ ڈیسی میکوں
تیڈا اے جیوٹ توں تنگ لہجہ

جڈاں لیندے تاں لگدے دل وچ
مریندا ویندے سرنگ لہجہ

عدیل ساڈا تاں ہاں کڈھیندے
اے تیڈا پتلا پتنگ لہجہ

ہر کہیں کوں دل ڈیوٹ والی
ہ ساڈی عادت نہ سمجھیں

پڑی پڑی رب دی طرفوں
دریا دی جڑت نہ سمجھیں

نکھڑتے یار عدیل کڈاہیں
آپاں ملسوں وت نہ سمجھیں

لکھ ڈیوی پت ، پت نہ سمجھیں
پے دی چھت کوں چھت نہ سمجھیں

اوکھے ویلے رت نہ پکرے
اوکوں اپنی رت نہ سمجھیں

ول ول تیں ڈو آسوں ویسوں
ہن اتنی فرصت نہ سمجھیں

چاٹتے اُجڑیا ہاں میں سانول
اے میڈی قسمت نہ سمجھیں

نہ وِج تُوں رستہ روہی دا
نہیں ولدا رُلیا روہی دا

وَل میڈا دِل تھی مونجھا گے
وَل چھڑ پے ذکرا روہی دا

رو روتے اکھیں این تھی بگن
جیویں سکیا ٹوبھا روہی دا

تُوں ول آ تیڈی سِک وِج ھ
ہر ٹوبھا ، ٹبہ روہی دا

ہر پاسے مینگھ ملہاراں ہن
ھ منظر ساوا روہی دا

حاکم توں سب ہن چکھدے ہن
کیوں وک گے دریا روہی دا

اوکوں شہر عدیل نہیں بھاندا ہن
اُکوں پے گے چسکا روہی دا

کہیں جو پچھیا جو پیار کیا ہوندے
وَل ڈسو ہاں جواب کیا ڈیو؟

چندر لگٹاں نہیں اولے بدلیں دے
اپٹے رُخ تے نقاب کیا ڈیو؟

لوک گالھا عدیل کوں آدھن
ایں توں ودھ تے خطاب کیا ڈیو؟

سجھی پٹھوں جناب کیا ڈیو؟
پڑھ تے دل دی کتاب کیا ڈیو؟

تساں تاجر ڈکھاں دے، کنڈیاں دے
ساکوں سکھ تے گلاب کیا ڈیو

ملدی فرصت نوے گناہیں توں
اے تاں سوچو حساب کیا ڈیو

ساڈی قسمت تاں نت جگارے ہن
ساڈیاں اکھیں کوں خواب کیا ڈیو

ساڈے ساہ وی ساڈے کینی
ساڈی کیا اوقات ھ جنڈری

ساڈے کیتے ساوٹ رت وی
درداں دی برسات ھ جنڈری

سکھ دی آس عدیل نہ رکھیں
سولیں دی سوغات ھ جنڈری

ہرتے کالی رات ھ جنڈری
ہر دم سولاں وات ھ جنڈری

روزدے نویں رنگ ڈکھلیندیں
تیڈی وی کیا بات ھ جنڈری

جیت مقدر دیوچ کینی
ساکوں ہر دم مات ھ جنڈری

ہر ویلے دی مونجھ مَنجھاری
تیڈی ڈتی ڈات ھ جنڈری

تُوں رُس بگیوں تاں مرویساں اے جاٹ گھن
میکوں نہ چھوڑیں ڈھولٹا وے ڈھولٹا

تعریف تیڈے حُسن دی بی کیا کراں
ہ چندر تیڈا اولٹا وے ڈھولٹا

تُر تاں پیا ہ پیار وچ تیڈے عدیل
اینکوں وی تُوں ہئی رولٹا وے ڈھولٹا

تُوں پول جو ہئی پوٹا وے ڈھولٹا
کہیں کوڑ سچ نہیں تولٹا وے ڈھولٹا

ماری پٹھیں دل دا جیڑھا دروازہ تُوں
ایکوں ولا ہ کھولٹا وے ڈھولٹا

کیس نے لٹے، کیویں لٹے، کتھ کتھ لٹے
اے راز ہ نہیں پھولٹا وے ڈھولٹا

چنگا ہ تیڈے پیار وچ میں رُل ونچاں
میکوں کہیں نہیں گولٹا وے ڈھولٹا

پورب دیاں ہیلیاں ول پیاں ٹھڑیاں ہواواں چل پیاں
موسم کیڈا ہاں ٹھار ھ اُروار وی تے پار وی

تیں باجھ تاں میں مر ویساں آخر حیاتی ہر ویساں
تیڈا تاں سنیں غمخوار ھ اُروار وی تے پار وی

میں توں عدیل اہ رس گئے زوروتے چولا پس گئے
میڈا بیا کوئی یار ھ اُروار وی تے پار وی؟

ہسٹی تاں حیاتی بار ھ اُروار وی تے پار وی
تیں باجھوں سب بیکار ھ اُروار وی تے پار وی

پچھسیں توں میڈی بات کیا میڈی بھلا اوقات کیا
اچی تیڈی دستار ھ اروار وی تے پار وی

تیکوں تاں سچ دا جوگ ھ تیڈی حیاتی روگ ھ
تیڈے کیتے تاں دار ھ اُروار وی تے پار وی

کچھا لکيا اے دور ھ، کمی کمینہ زور ھ
یارو حیا ء کوں مار ھ اُروار وی تے پار وی

تیڈے صدے جدائیاں والے
ہن گئے ہن نکھار سوچیں دا

توٹیں جیڈا زوال وی آوے
اُچا رکھیں معیار سوچیں دا

پیار دیوچ عدیل عاشق کوں
مار ڈیسی غبار سوچیں دا

گجھ کرتجے ہا یار سوچیں دا
ہن نئیں پوڈا اے بار سوچیں دا

اوندے کوچے دی پہلی نکرتے
لاتی پٹھاں بزار سوچیں دا

ذکر تیڈا چھڑیا ھ محفل وچ
جال وچھ گے چدھار سوچیں دا

تیکوں پالیں دی کھیڈ لگدی ھ
شالا تھیویں شکار سوچیں دا

اَساں نہیں پالی دل وچ خواہش امیروں کئی
ساڈی غریبی ساڈی اگوان ھ بہوں ھ

یارو کدھیں تاں ایندا عملی ثبوت ڈیوں
اُونویں تاں ساڈے اندر ایمان ھ بہوں ھ

توٹیں عدیل ڈاڈھا لاہور وی ھ سوہٹاں
لیکن اساکوں پیارا ملتان ھ بہوں ھ

خوشیاں دا لحظہ لحظہ سامان ھ بہوں ھ
اوندے آونٹ دا اچ تاں امکان ھ بہوں ھ

زُردا ودا ہیں دَر دَر پاپگل دیوانے وانگوں
آدھا ہانویں وسارٹ آسان ھ بہوں ھ

توں وی اَساں توں نکھڑن بہتر نوی سمجھدا
اَساں وی جاتی پٹھوں نقصان ھ بہوں ھ

اوں بے سنجائ سا نول ساڈی قدر نہ کیتی
ساکوں تاں ایندا اچ وی ارمان ھ بہوں ھ

میں نال تہیڈے ہنٹ نہ کوئی ربط رکھیاں
اوں ویندیاں ہویاں آکھے ایہا تہیڈی سزا ھ

اوں شخص دی تعریف کتے اتنا ھ کافی
پیار اوندنا سمندر ھ تے او موج صبا ھ

میں پٹھا سچیندا ہاں عدیل ایندا کیا تھسی
کجھدا ہویا ڈیوا ھ تے سر زور ہوا ھ

ہر پھل دا اتھاں چہرہ جو کملايا ہويا ھ
لکدا ھ جیویں مالی چن چھوڑ گیا ھ

ہر شخص ودے مونجھا ہوں موخی فضا ھ
ڈسدا پے ایں وتی تے کوئی ظلم تھیا ھ

مشکل توئیں بچھی وی ہووے تک تے نہیں پوندی
رب سوئیں دی رحمت ھ میکوں ماء دی دعا ھ

آنوئیں ڈیندی میں ڈو زری پیاردی خوشبو
اے میڈے چدھاروں جیڑھی دیوار انا ھ

محنت جنیں نہیں کیتی اہ تیں
ہتھ دے چھالے او کیا چاٹیں

جکیوں ہر نعمت مل ونجے
لکھ دے تالے او کیا چاٹیں

یار عدیل دے کتنے آساں
ڈکھ ہن ٹالے او کیا چاٹیں

درد کشالے او کیا چاٹیں
ڈکھ دل والے او کیا چاٹیں

بچن ساڈا سدھا ساڈھا
جگ دے چالے او کیا چاٹیں

جکیوں عشق دی وا نہیں لگی
ہجر ہنالے او کیا چاٹیں

اکھیں توں جو کورا ہووے
چٹے کالے او کیا چاٹیں

لکھیں تُوں وی ہولے تھی تے
آساں تھی بے مُل گے پے

تُوں ساڈا نہیں بڈا نہ بٹ
آپاں تیڈے بل گے پے

ہُن ہ چال عدیل دے ہتھ اج
آساں واری دُھل گے پے

جتھ تُلّا پے تل گے پے
اچٹی ذات کوں بھل گے پے

دُنیا کیتے راز ہیں اچ وی
تیں جتھ کھولے کھل گے پے

خود کوں پتھر سمجھیا ہاسے
دُھپ جو پئی ہ گھل گے پے

شیشہ ڈیکھ تے حیرت تھی ہ
اچٹی جلدی دُل گے پے

ڈُکھ سُکھ وچ کیا کٹھے تھیوووں
ہُن تان فرصت دھوڑتے چھئی ھ

محفل دے وچ رُس تے بہوٹ
اتجھی شرکت دھوڑتے چھئی ھ

یار عدیل نہیں ڈسدا اچکل
دل دی حالت دھوڑتے چھئی ھ

اچ دی چاہت دھوڑتے چھئی ھ
پیار محبت دھوڑتے چھئی ھ

تیڈی قسمت چندر ستارے
ساڈی قسمت دھوڑتے چھئی ھ

جتھاں سوچاں اَنج اَنج ہوون
اُتھاں قربت دھوڑتے چھئی ھ

عزت، غیرت وک گئی تان دل
پاتی شہرت دھوڑتے چھئی ھ

وفا دے دعوے کرکٹ توں پہلے حسین دلبر
شمارِ ہجر و وصال رکھیں، خیال رکھیں

کہیں دی خاطر کڈھیں نہ ماء پیو دادل رنجاویں
انہاں کوں خوش تے نہال رکھیں، خیال رکھیں

عدیل متاں او واپس آوے تیڈے شہر وچ
توں ڈیوے راہواں تے پال رکھیں، خیال رکھیں

ڈکھارے لوکاں کوں نال رکھیں، خیال رکھیں
انہیں دی پل پل سنبھال رکھیں، خیال رکھیں

اے مہٹیں سٹھٹیں محبتیں دا ثبوت ہوندن
نہ دل دیوچ کوئی ملال رکھیں، خیال رکھیں

تیکوں جو شکوے اساں توں ہوون تاں منہ تے آکھیں
انہاں کوں دل وچ نہ پال رکھیں، خیال رکھیں

نہ اپٹیں پالیں کوں کئی پیاں دی مثال ڈیویں
توں سامھیں خود کوں مثال رکھیں، خیال رکھیں

پک واری اُوں نے آتے معافی جو منگ گھدی ھ
ڈکھاپٹے بھل تے اوندیاں تقصیراں ساڑ چھوڑن

میں بے عمل تے اُوں نے کچھا گرم چا کیتے
معصوم لکھ تے میکوں، تعزیراں ساڑ چھوڑن

اَچ وِل عدیل آیا ہاں یار دی بگلی ڈو
اَچ ساریاں مصلحت دیاں تدبیراں ساڑ چھوڑن

اُپٹیں ہتھیں میں اُپٹیاں جاگیراں ساڑ چھوڑن
اُوں بے وفادیاں ساریاں تحریراں ساڑ چھوڑن

دِل نہیں قبول کیتا کوئی عارضی سہارا
اونہیں ملیا تاں اوندیاں تصویراں ساڑ چھوڑن

دِل وچ نہ کئی تڑپ ہے باقی ، نہ کوئی تمنا
میں اُپٹیاں خواہیں سودھیاں تعبیراں ساڑ چھوڑن

اُپٹی اناکوں تیڈے درتے دفن چا کیتے
میں تیڈے درتے اُپٹیاں تو قیراں ساڑ چھوڑن

نکھڑا دا ڈر پالی نہ رکھ
آس کنوں دل خالی نہ رکھ

پیار دے بوٹے پالٹے ہن تاں
غیریں کوں ول مالی نہ رکھ

آپاں ولدے ہک پک تھیوں
ہن اے خام خیالی نہ رکھ

بھائیوالی کوئی توڑ نہیں چڑھدی
بجٹیں دی بھائیوالی نہ رکھ

اے تاں سبھ کجھ ساڑ ڈیندی ھ
بھا نفرت دی پالی نہ رکھ

ساڈے پیاردی ولدی ڈے کوئی
اینویں کھل تے ٹالی نہ رکھ

اپٹے نال عدیل کوں سوہٹا
سفریں دے وچ حالی نہ رکھ

اُو کوڑا ھ پر ہمیشہ ساکوں اُوں کوڑا کیتے
اچن نہ یاری اوندی چھڑی جے تاں کیا کرتے؟

بھراو و سچ نال ساڈی سنگت ہمیش دی ھ
نہ کوڑ ساڈے کنوں لکھی جے تاں کیا کرتے؟

عدیل ول ول بیاں دے جیڑھے پے عیب گنڈن
انہاں کوں وی شیشہ نہ دکھی جے تاں کیا کرتے؟

کھپیا جے کر نہ سہہ سگی جے تاں کیا کرتے؟
دیواراں دے نال نہ ای جے تاں کیا کرتے؟

نموشی کھاوٹ کوں آ ونجے جتھ سماعتاں کوں
جے اتجھی چپ وچ وی نہ بولی جے تاں کیا کرتے؟

جے چھوڑی ویندیں قسم ھ تیکوں ڈسا اے میکوں
اے دل جوتیں ڈولا چھکی جے تاں کیا کرتے؟

جیندے ہتھاں توں کہیں دا بوچھٹن نہ پگ پچی ھ
نہ اتجھے ظالم دا ہتھ کپی جے تاں کیا کرتے؟

پیار جتا تے ویندا تھے
بھا بھڑکا تے ویندا تھے

اساں صدیاں تانگھاں تانگھن
لحظہ آتے ویندا تھے

پیار اج ڈکھ تاں سہٹیں پوندن
اے فرما تے ویندا تھے

آس دے گجھ دَر کھلے پے ہن
طاق ولا تے ویندا تھے

سسی رو رو آدھی مر گئی
خان سُما تے ویندا تھے

لحظے دے وچ ساہ دا جھولا
کھیڈ ونچا تے ویندا تھے

یار عدیل دے کم تاں ڈیکھو
دل لٹوا تے ویندا تھے

اچ کندهیاں ویہڑے وچ آ بگن
جو ڈر ہا او اوڑک تھی گے

اوندا گلہ کہیں جو کیتے چا
میکوں لگے مشکی ٹھک تھی گے

کوئی گالھ عدیل ڈسیندا نہیں
کیوں جیوٹ توں اک نک تھی گے

اوندے آوٹ دا جو پک تھی گے
پیار دا حال اچھک تھی گے

ہٹ نال بہن وی نہیں سہندا
ہٹ پیار کنوں ایس کک تھی گے

اے ڈس ڈیو ظالم حاکم کوں
ہٹ پاٹی ناسیں تک تھی گے

پٹھا اپٹے بگن بگٹویندا ہا
میکوں ڈیکھ تے پھکا پھک تھی گے

کربل والے زندہ رہ بگن
مٹ بگن آپ مٹاؤن والے

یارو ہٹن تاں قصے چولو
میڈا دل ونداؤن والے

حق دی گالھ عدیل کریسوں
وٹ پے کھاون کھاؤن والے

رل بگن بھا بھڑکاؤن والے
کتھ ہن پاٹی پاؤن والے

ڈاڈھا ماٹ ہا تیکوں تاں ول
کن گے ساتھ نبھاؤن والے

تاگ دی سولی چاڑھ تے ساکوں
آندے نہیں پے آؤن والے

اچ وی دار توں ڈردے کینی
حق دے کاٹن الاؤن والے

پیار اچ کس ہی
کیندا ڈس ہی

روہی نہ وچ
بگھ ھ تس ہی

پیار کنوں ہئی
ساڈی بس ہی

میڈا ڈکھ سکھ
تیڈے وس ہی

لنگھ نہیں آندا
کیا آلس ہی

تیں بن سانوٹ
رت اُکرس ہی

تیڈی کھل وچ
پیار دی رس ہی

سب انج انج ہن
اے آپس ہی؟

کول عدیل آ
ڈا ڈھی چس ہی

اوکوں پیار دیاں مشکلاں کیا ڈریسن
جیڑھا دا تے لاتی حیاتی وداھ

خُدا ایندا پورھیا سجایا کرے چا
لسینے دیونج جیڑھا دھاتی ودا ھ

تیڈی دید کیتے عدیل اَح تیڈا کوئی
ولیکھیاں کنوں پیندا جھاتی ودا ھ

سچن پُپ دی پوشاک پاتی ودا ھ
کوئی گالھ تاں ہاں کوں لاتی ودا ھ

کیڑھا کون کیا ھ اے جاتی ودا ھ
سچن دشمن اپنے سُنجاتی ودا ھ

اوندا کھل الاوٹ پیا اے ڈسیندے
چلی چال ول کئی چُجاتی ودا ھ

کیڑھی گالھوں ہک ہک اُگوں ڈُکھڑے روندے
جیڑھی کجھ رہائی ہس او جاتی ودا ھ

ہمیشہ سنگت توں کالھیں سٹداں
ہمیشہ تھیدی ھ دیر گھر وچ

بچن کوئی آوے تاں کیویں آوے
ھ بگھ پئی نچدی پنھیر گھر وچ

عدیل وٹے تاں آندے رہسن
جڈاں تیں رہسی اے پر گھر وچ

آساڈی چاہت ھ ڈھیر گھر وچ
تہوں تاں ٹکدے نہیں پیر گھر وچ

توں بٹیا پٹھیں دلیر گھر وچ
تاں ہوندے گیدڑ وی شیر گھر وچ

او توٹیں کوئی کم نہ سدھا تھیبسی
جے تیں ھ نیتاں دا پھیر گھر وچ

کڈھیں تاں مگسی مسافری وی
کڈھیں تاں تھیبسی سویر گھر وچ

نت نَویاں آزمائشاں ڈیندے
لکدے یاری تولن چاہندے

مُدت بعد ملیا ھ اَح او
دل دے پھولے پھولن چاہندے

آپ عدیلِ این یاری دے وچ
زہر بھلا کیوں گھولن چاہندے

چاٹ گیاں کیا ڈھولن چاہندے
میکوں ہم تے رولن چاہندے

ڈاڈھا مٹھا بن گے لکدے
ول کوئی راز پھولن چاہندے

حکم تھئے سولی تے ہوسی
جیرھا وی لب چولن چاہندے

اپٹی غلطی سمجھی پٹھے
تاہوں زوریں بولن چاہندے

اونویں تاں رشتے پیارے ہن سب
بھلا کوئی نعم البدل ھ ما دا

اُمید ھ ہنئ تاں منج پوسی
ڈتے اوکوں واسطہ خدا دا

عدیل میں کوئی فرشتہ کینی
میں وی تاں پُتلا ہاں بس خطا دا

اثر تاں ڈیکھو میڈی دعا دا
بدل ڈتا ھ ایں رُخ ہوا دا

توں میڈا دشمن ہنیں نکے لا دا
اے مینہڑا کھا گے میکیوں بھرا دا

اے جیڑھا شکلوں معصوم لگدی
توں ڈیکھیں چترا ہیوی بلا دا

توں پٹھا غیراں دے گیت گاندیں
ایہو صلہ ھ میڈی وفا دا

توں پیار دیوچ پٹھا نفعے جوئے سچندیں
چا پیار دی چس یار وپاراں توں نکل ڈیکھ

کیس حال پئی جیندی ھ رعایا تیڈی جیویں
توں اپنے اچے کوٹ تے کاراں توں نکل ڈیکھ

اے لوک اینویں کینی جیویں تیکوں پے ڈسدن
کہیں ویلے عدیل عشق تواراں توں نکل ڈیکھ

دنیا دے سٹھپ کوں انہاں غاراں توں نکل ڈیکھ
ہک وار تعصب دے حصاراں توں نکل ڈیکھ

دشمن ھ تیڈی تاڑ دیوچ تیکوں خبر ھ ؟
کیا تھیندے تیڈا حال توں یاراں توں نکل ڈیکھ

پُردرد ہوندن کیڈے اے غربت دے مناظر
گجھ دیرتاں دولت دے انباراں توں نکل ڈیکھ

دنیا اجاں باقی ھ اوندے بعد وی جیویں
گجھ حوصلہ کر مونجھ مونجھاراں توں نکل ڈیکھ

روہی تھل آ

بٹن بادل آ

اچ یا کل آ

ڈھولن ول آ

تیں بن اوکھا

ھ پل پل آ

کلبا نہ کر

رلے رل آ

سانجھا ڈکھ ھ

گولوں حل آ

میں حاضر ہاں

بھل بھل بھل آ

کاوڑ بھل تے

لگدوں گل آ

نال عدیل اے

ڈر نہ چل آ

ساکوں کیا سمجھاؤں چاہندیں
سب کجھ ڈٹھی بھالی پٹھوں

مڈتاں کنوں دل کملے کوں
آساں نال ٹھگالی پٹھوں

آخری ساہ تیں چھوڑ نہ ولسن
روگ عدیل او پالی پٹھوں

آس دے دگ تے حالی پٹھوں
گھن تے جھولی خالی پٹھوں

پیار ء چ نفعے جوئے پچھدیں
اساں عمراں گالی پٹھوں

درد ہنڈاؤں سوکھا کینی
اساں سینہ ڈالی پٹھوں

نفرت دے اندھار ہن توڑیں
پیار دے ڈیوے پالی پٹھوں

وقت ویرہاوے پھٹ چھڑواوے میڈے کیہیں لیکھے
جے تیئیں جیسیاں ڈکھ تیڈے دا سینے دانگ تاں ہوسی

روہی دے پندھ سوکھے کینی ڈیکھیں سیاٹا تھیویں
پاٹی اتھ قضاواں ملسی پر چترانگ تاں ہوسی

یار عدیل اے پکھ میکوں اکثر کلہیں ویلے
ذہن تیڈے تے یاد میڈی دی وسدی ڈانگ تاں ہوسی

تیڈی ظلم دی نگری دیوچ سچ دی بانگ تاں ہوسی
میں نہ ہوساں سرسڑیا کوئی میڈے وانگ تاں ہوسی

تیڈی چاہ چہاوت اتھاں کیوں نہ تھیں جیویں
کوڑا شہراے کوڑے لوک ان کوڑ دی مانگ تاں ہوسی

دلاں دے پندھ ودھدے رہ گن تاہوں مل نہیں سگے
نتاں اوندنا میڈا گھر بس کجھ فرلانگ تاں ہوسی

اٹھی امن دی دھرتی اندر غافل تھی نہ پھویں
ڈیکھیں کہیں موقع دی تاڑاچ شر دانگ تاں ہوسی

پیا بھل ہاں
کیا رُل ہاں

وِکدا کینی
میں اٹ مُل ہاں

توں جت وِسیں
جُل جُل جُل ہاں

میں تاں پیریں
رُلیا پھل ہاں

میں وانگوں توں
پاگل ہل ہاں

کیندی پگول ہئی
گجھتاں کھل ہاں

توں سچا میں ؟
رَلے نل ہاں

گھر دی جھیڑے کارنیں مکی
دُشمن بھانویں درتیں پچ گے

سُتی نفرت جاگ پئی ھ
کھل ہاسا ہا شرتیں پچ گے

درد عدیل دا اندر کھا بگن
چھیکڑ ضعف جگرتیں پچ گے

شک دا نانگ اندرتیں پچ گے
دُشمن سوچ نگر تیں پچ گے

شالا کوئی اندھار نہ گھلے
ہن تان باغ شرتیں پچ گے

لگدے ول کوئی موسیٰ آسی
ول فرعون قہرتیں پچ گے

تیڈی کاوڑ مٹھی نہیں تھی
توٹیں یار قبرتیں پچ گے

دشمن سکدا مَر ونچے ہا
اپٹے خون توں ہر گیا ہامی

اَچ دا ڈینھ ہئی موت میڈی دا
ہیں ویلے تئیں مر گیا ہامی

پیار عدیل نی ملیا کہیں توں
آس دے ہک ہک در گیا ہامی

ڈکھ دے گھاٹ اِچ تر گیا ہامی
سارے صدمے سر گیا ہامی

کالی رات ہئی چُپ دا عالم
اپٹے ساہ توں ڈر گیا ہامی

واپس جو میں ولٹا نہ ہا
تاہوں ماری در گیا ہامی

خوش تھی کے کوئی ملیا کینی
مدتاں بعد میں گھر گیا ہامی

اَساں پیار دے یار سواہی ہیں نِت خالی ہیں
تیکوں پیار دی ھ کوئی تھول مٹھا کجھ پول مٹھا

ساڈے پیار دیوچ ناکامی دے بدنامی دے
کیوں وجدے پے ہن دول مٹھا کجھ پول مٹھا

جتھ بند کیتی اَساں بند رہ پگیوں پابند رہ پگیوں
دل آکھی تاں بند کھول مٹھا کجھ پول مٹھا

تیڈی یار عدیل اَس کس وچ ہیں تیڈے وس وچ ہیں
توں سانجھ تے بھانویں رول مٹھا کجھ پول مٹھا

کیا کاوڑ ہئی ڈس ڈھول مٹھا کجھ پول مٹھا
اے پھلیں جھنیں لب چول مٹھا کجھ پول مٹھا

اے چپ دا نانگ تاں کھاندا ھ ہاں ماندا ھ
ہن دل دے پھولے پھول مٹھا کجھ پول مٹھا

اچ موچھی وتی ساری ھ ڈکھ تاری ھ
اے بدلے ہا ماحول مٹھا کجھ پول مٹھا

اَساں ازل توں تیڈے منگتے ہیں بے سنگتے ہیں
ساڈا بھر ڈے توں کشلول مٹھا کجھ پول مٹھا

ساڈی دھرتی دے لوکیں کون
خوشیاں، خواب، خیال نظر دن

مفلس لوکیں دے چہریں تے
کیا کیا کرب سوال نظر دن

یار عدیل دے آسوں پاسوں
ڈکھ تے مونجھ ملال نظر دن

بگھے ننگے ہال نظر دن
حال کتوں بے حال نظر دن

اٹا ٹکر گھ وی کینی
گھر وچ خالی تھاں نظر دن

بگھ تے تس دی ڈکھڑی رت وچ
پل ڈوں پل وی سال نظر دن

اوھے ساکوں ٹی ویندن
جیڑھے ٹر پال نظر دن

ساڈے نال ٹرٹ توں پہلے سوچ گھنا ہے
تھیدے پے ہن وار اساڈے چارے پاسوں

اچ وی وچھڑٹ والا منظر ویریا کینی
اچ وی ہن ڈسکار اساڈے چارے پاسوں

یار عدیل انھاں کوں آخر مار مکیسوں
جتنے ہن غدار اساڈے چارے پاسوں

وس گئے ہن اغیار اساڈے چارے پاسوں
ٹر بگن سارے یار اساڈے چارے پاسوں

کیندے نال ونڈیندے اساں حال دلاں دے
ہک وی نہیں غم خوار اساڈے چارے پاسوں

ساڈے حصے دے وی خوشیاں کھادی ویندن
سولاں دے انبار اساڈے چارے پاسوں

اوندے پوکھے پھل چمن دے سوہنے سوہنے
کھنڈے ہوئے ہن خار اساڈے چارے پاسوں

ڈیدھا پٹھاں جا جا ڈکھ
دُنیا تے ھ ڈاڈھا ڈکھ

بچن ٹر پن کاوڑ کرتے
ہٹیں سرتے آیا ڈکھ

بُرا ویلہ سرتے آئے تاں
ہر کہیں ماریے اپٹا ڈکھ

اُجڑے لوکاں کیتے یارو
کچھے خوشیاں کچھا ڈکھ

اَساں چمڑیں اکھ تے رکھڑیں
ججھا ڈیوے دُنیا ڈکھ

کھلدیں ہسدیں جیندے پے ہیں
ہاں کوں کینی لایا ڈکھ

یار عدیل کوں مار مکیسی
اوندا جھورا اوندا ڈکھ

